

samfunn for alle

Norsk Forbund for Utviklingshemmede | nr. 4 – 2014

Klagestorm mot Trondheim kommune	6
NFU må akseptere at foreldre velger spesialskoler	12
Omstridt idrettsorganisasjon	14
BPA – endelig lovfestet!	26
Kongelig vennskapskamp	32

Fra generalsekretæren

Sommertid er ferietid

I NFUs administrasjon er det få på jobb i fellesferien. Lite skjer på våre arbeidsområder da. I kommunene er det stort sett ferie samtidig – dermed uteblir enkeltvedtakene også. Sentralforvaltningen og rikspolitikkerne har tatt seg fri. Det kommer få utspill i denne perioden som gjør det nødvendig for NFU å reagere utad.

Noen få saker dukker likevel alltid opp som vår forbundsleder har jobbet med i sommervarmen. Det virker som om arbeids- og sosialminister Robert Eriksson har hastverk med å endre forskriften om arbeidsmarkedstiltak. Høringsfristen ble satt allerede til 4. august. Det er interessant å registrere at så godt som alle høringsinstansene ber ham om å vente med å endre forskriften. Til høsten kommer en stortingsmel-

ding om arbeidsmarkedspolitikken. Det er i den debatten et forslag til endring i arbeidsmarkedstiltakene hører hjemme.

I september skal NFU delta på Syse-utvalgets høringskonferanse. Utvalget skal vurdere hvordan alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenestene kan forhindres. Professor Aslak Syse trakk seg i sommer fra utvalget. Han mente det var meningsløst å skulle utrede et felt der regjeringen allerede hadde bestemt at en granskingskommisjon er løsningen.

NFU skal altså møte Syse-utvalget uten Syse. Der skal vi formidle at utvalget først og fremst må holde fokus på de kommunale omsorgstjenestene – der det skjer flest alvorlige hendelser og den faglige forsvarligheten står svakest.

Stortinget vedtok i februar å nedsette et utvalg for å vurdere styringssystemer i politikken overfor mennesker med utviklingshemning. Utvalget er fortsatt ikke nedsatt. Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne kom imidlertid nylig tilbake fra en vel fortjent ferie. Nå kan vi forvente fart i denne prosessen.

Vibeke Seim-Haugen
Generalsekretær

Anbud og menneskeverd

Oslo kommune prioriterer anbudssystemet på bekostning av utviklingshemmedes menneskeverd. Med minimalt med velvilje, kunne anbudssystemet gjort det mulig å sikre utviklingshemmedes levekår.

NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlesen påpeker i en artikkel på www.nfunorge.org at Oslo kommunes anbudspraksis i lang tid har blitt kritisert. Han minner samtidig om at samtlige politikere i Stortingets helse- og omsorgskomite i forrige periode, inkludert nåværende helse- og omsorgsminister Bent Høie, tok avstand fra ordningen i 2011.

Gitlesen mener det finnes mange argumenter for og mot anbudsordningen og konkurranseutsetting på ulike samfunnsområder. Han presiserer at hvis Oslo kommune absolutt skal konkurranseutsette tjenestene til mennesker med utviklingshemning, kan de i det minst prioritere menneskeverdet fremfor egen fortolkning av regelverket for offentlige anskaffelser. – Det er faktisk mulig å sikre begge deler, skriver NFUs forbundsleder i artikkelen der han også kommer med forslag om hva Oslo kommune må gjøre for å rette opp sin anbudspraksis.

NFU med i nytt råd

Sivilombudsmannen har etablert et rådgivende utvalg som skal arbeide med forebygging av umenneskelig frihetsberøvende behandling. NFU er representert i rådet der det i alt er oppnevnt 15 medlemmer med blant annet barnefaglig kompetanse og kompetanse på menneskerettigheter og psykiatri.

Det står mer om det nye utvalget på www.sivilombudsmannen.no

Landsstevne

VIVIL idrettslag i Bærum er årets arrangør av Landsstevnet i svømming for personer med utviklingshemning. Stevnet går av stabelen 18. – 19. oktober på Landøya Bad i Asker.

All informasjon om Landsstevnehelgen, om kvalifiseringskrav, påmelding og overnatting er lagt ut på www.svømming.no (menyen Funksjonshemmede). Invitasjonen distribueres dessuten til alle klubber. Kontaktperson i Svømmeforbundet er Kristin Homb, kristin@svømming.no

samfunn for alle

Medlemsblad for Norsk Forbund
for Utviklingshemmede

Seks utgivelser pr år.
Årsabonnement: 400 kroner
ISSN: 0803-5105

Ansvarlig redaktør:
Jens Petter Gitlesen
jpg@nfunorge.org

Journalist:
Bitten Munthe-Kaas
bittenmk@yahoo.com
Telefon: 928 36 809

Tilrettelegger lettlest stoff:
Kari Bue
kari@nfunorge.org

Adresse:
Samfunn for Alle, NFU
Postboks 8954 Youngstorget
0028 Oslo

Sentralbord: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www.nfunorge.org
www.facebook.com/NFUNorge

Annonseakvisør: Salgs Forum AS
Tlf: 51 31 57 00/91 59 05 78
E-post: post@salgs-forum.no
Internett: www.salgs-forum.no

Forsidebilde: Spillerne etter endt dyst
(Foto: NTB/Scanpix)

Layout: Tina Jerstad/Pan Media Group

Trykk: Gunnarshaug trykkeri
Utgivelse 5 – 2014
Kommer uke 43
Frist for saker er: 15. september
Annonsefrist er: 30. september

6

Det har de siste månedene vært reist knallhard kritikk mot flertallspolitikerne og administrasjonen i Trondheim kommune om konsekvensene deres nedskjæringer har fått for levekårene til personer med utviklingshemning.

12

NFU må akseptere at foreldre velger spesialskole for sine barn, sier landsstyrrerrepresentantene i NFU, Eirik Dahl og Frid Tellefsen Svineng i et større intervju.

14

Både Norges Idrettsforbund og NFU har lenge vært skeptiske til Special Olympics Norge (SON). Nylig er det blitt kjent at SON er satt på Innsamlingskontrollens ver Stingliste.

18

NFU arrangerte nylig sin 25. organisasjonsleir på Hove senter på Tromøya utenfor Arendal .

20

Stortingsrepresentant Freddy de Ruiter (Ap) ønsker å være vaktbikkje og fronte behovene og rettighetene til personer med utviklingshemning.

26

Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) er endelig blitt rettighetsfestet. Det ble feiret med kakefest på Løvebakken.

27

Trude Arntsen har startet et felles og lukket facebook-forum for «Foreldre som har barn med spesielle behov i Elverum».

28

Morodalsfestivalen 2014 ble ikke overraskende en knallsuksess.

30

Stolthetsparaden ble nok en gang markert i Oslo av de stolte, sterke og synlige før Empo TV fikk årets Stolthetspris – så fantastisk vel fortjent!

35

I vår artikkelserie «...ViSSte du at...» kommer advokat Petter Kramås denne gangen inn på tjenestetilbud som kommunen kjøper av en privat leverandør og hva mottakeren i så fall risikerer. Nå er det foreslått nye regler som setter brukeren i sentrum.

Leder s. 4 SAFO s. 16 NFU-internasjonalt s. 24 NFU-butikken s. 42

Risiko, granskning og makt

Syse-utvalget ble nedsatt for å utrede tiltak for redusere risikoen innen helse- og omsorgstjenestene. Utvalget består i hovedsak av medlemmer med medisinsk faglig og juridisk kompetanse. Fagfolk med kompetanse og kjennskap til omsorgstjenestene er knapt representert. Slik sett inngår utvalget i en solid tradisjon. Tiltak for å forhindre uønskede hendelser har aldri blitt bestemt av risiko.

Risikoanalyse har opphav i de tekniske miljøene og var økonomisk motivert: Har en investert noen millioner, så ønsker en å tjene inn det investerte beløpet og mer til. Investorene vil ikke risikere at det tekniske systemet kolliderer.

I luftfarten er det en solid tradisjon både for risikoanalyse og granskingskommisjoner. Fly er dyre, faller de ned, har selskapene tapt både fly, kunder og har i tillegg skremt resten av markedet. Skal flyselskapet sikre sin lønnsomhet, krever det sikkerhet både for fly, kunder, ansatte og tillit i markedet.

I oljeindustrien granskes både det som går galt og det som ikke går galt. Det ble oppdaget sprekk i en slange som ikke var i bruk på Statfjordfeltet. Hendelsen utløste umiddelbar granskning. Det lønner seg. Oljeselskapene risikerer nemlig store sanksjoner når det oppstår alvorlige hendelser.

Forholdene i Rosehagen bofellesskap var såpass ille at Arbeidstilsynet truet med å nekte de ansatte å jobbe der. Arbeidsmiljølovgivningen er god, fordi landet vårt har mange arbeidstakere og sterke arbeidstakerorganisasjoner. Beboerne i Rosehagen må ha hatt det mye verre enn de ansatte som kunne dra hjem etter arbeid.

Kontrollen med utviklingshemmedes levekår er svært svak, fordi det er få som har utviklingshemning. Få taler deres sak og ingen av de mektige organisasjonene eller institusjonene representerer utviklingshemmedes interesser.

Rundt 40 prosent av voksne med utviklingshemning blir medisineret mot psykiske lidelser – som de stort sett ikke har. Ingen vet hvor mange som medisineres til døde. Helsetilsynet vet at personer med utviklingshemning medisineres mot mistriksel og uheldige livsbetingelser, men det tas verken initiativ til tilsyn eller granskning av den grunn.

Tilsyn med bruken av makt og tvang viser lovbrudd i 75-95 prosent av tilsynene. Helsetilsynets årlige tilsynmeldinger viser at antallet personer med utviklingshemning med vedtak om makt og tvang har vokst med over 600 prosent de siste 12 årene, men det er aldri iverksatt granskning.

All forskning viser at sjansen for å bli utsatt for seksuelle overgrep er ekstremt mye høyere for personer med utviklingshemning enn for alle andre grupper. Forholdene blir likevel sjelden anmeldt, det har aldri vært tilsyn på feltet og heller aldri noen granskning.

Jonny André Risvik ble torturert til døde, uten at det verken utløste tilsyn eller granskning. Først etter at Stavanger Aftenblad engasjerte seg i saken og publiserte over 50 artikler om hva som førte til Risviks død og hvordan situasjonen kunne vært unngått, ba Stavanger kommune Fylkesmannen om å føre tilsyn med denne tragiske hendelsen.

I sommer trakk jusprofessor Aslak Syse seg fra det regjeringsutnevnte utvalget som skulle vurdere tiltak mot alvorlige hendelser i helse- og omsorgssektoren. Syse så ikke hensikten med å skulle utrede løsninger på en problemstilling som regjeringen allerede hadde gitt sitt svar på – om at det skal etableres en undersøkelseskomisjon.

Pasientsikkerheten ved norske sykehus er høy. Sykehusansatte er velutdannede og representerer profesjoner der faglig forsvarlighet er veldefinert og har et sterkt fokus. Det er ikke tvil

om at Helsetilsynet fungerer bedre overfor sykehusene enn overfor omsorgstjenestene. Kontrollorganenes makt er stor på helsefeltet. Medisinsk og sykehusfaglig kompetanse er godt representert i Helsetilsynet. Det er mange pasienter. Mange av dem er taleføre og ressurssterke. Mange advokater har pasientsaker som en viktig del av sitt levebrød.

Tjenestene til personer med utviklingshemning kjennetegnes av tjenesteytere med lav utdanning, Feltet har få og svake profesjoner. Forhold knyttet til faglig forsvarlighet er svært uklart. Tilsynsorganet er svakt og mangler sanksjonsmidler. Tjenestene angår kun ca. 0,4 prosent av befolkningen og mange er svært lite taleføre. Få advokater finner feltet attraktivt.

Jusprofessoren Aslak Syse var den eneste i utvalget med kjennskap til personer med utviklingshemning, deres utfordringer og behovene på feltet. Syse-utvalget fortsetter nå uten Syse, og uten kompetanse på omsorgsfeltet.

Innstillingen fra utvalget vil trolig først og fremst bli en påminnelse om makten som rår. En kan forvente forslag som kanskje kan redusere risikoen til gjennomsnittspasienten – det vil si en person som i utgangspunktet har svært lav risiko. For risikoutsatte personer med utviklingshemning derimot kan vi forvente fint lite.

Jens Petter Gitlesen

Solgården

- Et Drømmested -

Stedet for funksjonshemmede med ønske om, eller som har behov for tilrettelagte tjenester.

Solgården ligger ved byen Villajoyosa på Costa Blanca i Spania, godt tilbaketrukket på en høyde mellom fjell og hav, blant palmer og appelsinlunder i naturskjønne omgivelser.

Velkommen til ferie på Solgården i 2015

For 2015 tilbyr vi følgende reiser

Turnummer	Dato	Varighet	Avreisested
478	26.05. - 02.06.	1 uke	Gardermoen
479 **	02.06. - 09.06.	1 uke	Gardermoen
480	09.06. - 23.06.	2 uker	Gardermoen
484	04.08. - 11.08.	1 uke	Gardermoen
485	11.08. - 18.08.	1 uke	Gardermoen
489	29.09. - 06.10.	1 uke	Gardermoen

** Tur 479 er reservert i sin helhet frem til 15. oktober

Solgården - Arrangør av tilrettelagt ferie siden 1972

- Enkelt og behagelig
- Tilrettelagt reise med bagasjeservice
- Norsk helseteam
- Tilrettelagt for rullestolbrukere
- Fritidspark
- Sang, dans og moro
- God underholdning
- Full pensjon
- Alt dette får du på Solgården!

Har dere behov for ytterligere informasjon er dere velkommen til å ringe eller sende en e-post. Kontakt oss gjerne for ytterligere informasjon.

Wenche Foss Minnefond:

Reisende til Solgården har mulighet til å søke på Wenche Foss Minnefond. For søknadskriterier se www.solgarden.no

Solgården • Badstugata 1, 0179 Oslo
Ring oss! 24 14 66 60 Man-fre: 8.30 - 21.00
kontor@solgarden.no • www.solgarden.no

Følg oss på

SOLGÅRDEN

trygghet, trivsel og glede

Klagestorm mot Trondheim kommune

Pårørende til barn, unge og voksne med utviklingshemning i Trondheim har i flere år kjempet en tung kamp mot flertallspolitikere som tenker budsjett og ikke kvalitet på tjenester som kommunen skal levere. Konsekvensen er blant annet at flere personer med utviklingshemning har fått et dramatisk funksjonstap.

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Det finnes for eksempel ikke ressurser ved kommunens dagtilbud lenger som gjør det mulig å følge opp målene som er satt for den enkeltes behov for fysisk trening, kommunikasjon og tilrettelegging for å utvikle sosial kompetanse. Slike tiltak har i flere år vært drevet på rent sparebluss. Det er på samme måte skåret inntil beinet i bevilgningene til avlastning og de kommunale botilbudene der det ikke ansettes flere – til tross for at stadig flere flytter inn. Beboerne kommer seg ikke ut og blir gradvis mer isolert og passivisert i egne hjem. I dag står 38 personer med utviklingshemning på venteliste til egen bolig i Trondheim. Målet var at samtlige skulle vært sikret et tilbud innen 2015. Like før SFA gikk i trykken ble det kjent at også dette målet ryker.

Opposisjonen i bystyret med Høyre,

heim lokallag, Steinar Johnsen. I kronikken «En skamplett» i Adresseavisen 28. april i år gikk han til frontalangrep på kommunen, og dokumenterte hvordan krisen fortsetter og forsterkes for personer med utviklingshemning på ulike livs-områder. Han dokumenterte samtidig at dette skjer til tross for at kommunens inntekter øker. Johnsen dokumenterer samtidig hvordan kommunen både unnlater å følge nasjonale føringer og ikke tar i bruk de økonomiske ressursene staten stiller til disposisjon for å sikre personer med utviklingshemning et verdig liv.

I kronikken påpekte lokallagslederen dessuten at Trondheim kommune årlig får nesten 600 000 kroner pr. person for sine i alt ca. 500 personer med utviklingshemning over 16 år som har vedtak om kommunale tjenester. Han påviste at

Steinar Johnsen.

fra både fagfolks og pårørendes side i Adresseavisen mot flertallspolitikere og kommuneadministrasjonen – som siden har gjort noen spede forsøk, men ikke har kunnet tilbakevise den dokumenterte kritikken med troverdighet på noe område.

Jeg ser at politikerne sier at kommuneøkonomien er blitt bedre og at det satses på skole og eldre. Det er fint, men de har glemt oss. Vi har ikke sett noe til bedringene i økonomien. (Vigdis Strand, ansatt på Vidarheim siden 1981 til Adresseavisen.)

Venstre, Frp og Pensjonistpartiet fremmet riktignok nylig et forslag om å øke budsjettet for innbyggerne med utviklingshemning i kommunen med 10 millioner kroner. De foreslo også at rådmannen skulle utarbeide en opptrappingsplan for tjenestene til denne målgruppen. De rød-grønne partiene vendte imidlertid tomme ned og mente at forslaget var bortimot uforsvarlig i kommunens nåværende vanskelige, økonomiske situasjon.

Kronikken

Dette ble dråpen som fikk begeret til å renne over for lederen av NFU Trond-

kommunen isolert sett har et overskudd i det totale regnskapet på mer enn 100 millioner kroner på disse tjenestene. – Alle nedskjæringer og såkalte effektiviserings-tiltak innen dette området er en skamplett for det styrende flertallet i Trondheim kommune som siden 2009 har hatt en merinntekt i forhold til det budsjetterte statstilskuddet for mottakere av tjenester med store og sammensatte funksjonsnedsettelse, presiserte Steinar Johnsen

Knallhard kritikk

Denne kronikken har siden vist seg å bli starten på en storm av knallhard kritikk

Mindretallsmerknad

Ingen av de andre partiene sluttet seg ifølge protokollen til følgende merknad som Yngve Brox (H) fremmet på vegne av sitt eget parti, Frp og Venstre på formannskapets møte 25. juni i år:

«Merknadsstillerne er sterkt kritiske til nedskjæringene som over flere år er foretatt på tilbudet til ressurskrevende brukere, dels under dekke av å være effektiviseringer. Merknadsstillerne mener kommunen har et særskilt ansvar for å sikre gode tilbud til byens aller svakeste innbyggere, og ber derfor rådmannen legge inn en opptrapping av kvaliteten på disse tilbudene i årene som kommer i budsjett og økonomiplan».

Dramatisk reduksjon av ressurser til dagsentre

- Det har skjedd en dramatisk nedgang i ressursene til dagaktiviteter. Trondheim kommunes mangeårige effektiviseringsprogram har ført til manglende kompetanseutvikling blant de altfor få ansatte ved dagsentrene som likevel gjør absolutt alt de kan innenfor sine sterkt begrensede ressursrammer.

Etter at Steinar Johnsens kronikk stod i Adresseavisen i slutten av april, fikk han og hans kone Randi etter et års saksbehandling endelig svar på sin klage til fylkeslege Jan Vaage over tilbudet datteren Vibeke får på dagsenteret Vidarheim. I svaret på klagen gir Vaage i klartekst sin fulle støtte til foreldrene som mener at nedskjæringene på behandlingen og aktivitetstilbudet til datteren har svekket hennes helsetilstand og blant annet ført til at hun ikke lenger kan gå. Fylkeslegen mener også at det er grunn til å frykte at situasjonen til Vibeke ikke er et enkelttilfelle.

Steinar og Randi Johnsen valgte da å gå ut i Adresseavisen med datterens historie. Etter et dramatisk oppslag har flere andre pårørende også stått fram i avisen og fortalt hva oppbevaringshverdagen på Vidarheim gjør med deres familiemedlemmer.

Ny klage

Steinar Johnsen har siden sendt en klage på vegne av alle brukerne ved Vidarheim til fylkesmannen. I klagen har han også lagt ved en bekymringsmelding som tidligere er skrevet av en ansatt på dagsenteret. Her blir det blant annet vist til at kvaliteten på tilbudene ved Vidarheim har nådd et så lavt bunnivå nå at flere av de pårørende er redde for å la sine familiemedlemmer være der – samtidig som de presiserer at dette ikke er de ansattes, men flertallspolitikernes og kommuneadministrasjonens ansvar.

I 2009 var det 17 ansatte og like mange brukere på Vidarheim. I 2013 var det budsjettert med 12 årsverk og 26 brukere. De ansatte får ikke brukt kompetansen sin – som det vil ta år å bygge opp på nytt. I løpet av 2014 kommer det to til og budsjettet er ytterligere redusert med 1,5 millioner kroner. Sykefraværet er høyt. Reduserte individuelle habiliteringstiltak med kommunikasjon og fysisk trening

Antallet brukere på Vidarheim dagsenter har økt fra 15 til 26 siden 2009. Antallet ansatte er redusert i samme periode.

har ført til at også andre brukere har fått et dramatisk fall i sitt funksjonsnivå.

Ansatt står fram

Vigdis Strand har arbeidet på Vidarheim siden 1981 og skal snart gå av med pensjon uten at stillingen og kompetansen

hennes skal erstattes. I et intervju med avisen gir hun uttrykk for at det rødgrønne flertallet på rådhuset ikke forstår hvor dårlig dagtilbudet til personer med stadig mer omfattende funksjonsnedsettelse er blitt. Hun stiller seg også sterkt kritisk til at alle brukere på Vidarheim nå må ta

Vibeke får ofte ikke mer aktivitet enn at hun vekkes, fraktes til Vidarheim og blir sittende der i en rullestol hele dagen. Det er ikke noe liv å stå opp for å sitte i en stol. (Vibekes mor, Randi S. Johnsen til Adresseavisen.)

Vi har økt rammen til byens funksjonshemmede år for år.

(Kommunalråd Terje Schrøder (Ap) på formannskapsmøtet 7. august i år.)

til takke med gruppeaktiviteter. Selv om Strand i utgangspunktet mener at det kan fungere for enkelte, understreker hun at det er mange brukere på Vidarheim som ikke har noe igjen for å bli behandlet likt og at de blir sittende passive i rullestolen sin uansett hva som foregår.

Hennes utspill fikk flere bystyrepolitikere fra Frp, Høyre og Krif til å takke ja til hennes utfordring om å jobbe sammen med de ansatte på Vidarheim en arbeids-

dag for å få en forståelse av hvor skoen trykker.

Bot og bedring

Den massive kritikken mot kommunen fikk fungerende varaordfører Knut Fagerbakke (SV) – i Trondheims ordfører Rita Otterviks feriefravær – å erkjenne overfor Adresseavisen at aktivitetstilbudet til funksjonshemmede i kommunen er blitt dårligere de senere årene. Han lovet bot og

bedring og mer penger til både Vidarheim og andre dagtilbud. Dette fikk pårørende til å øyne et lite håp om at oppslagene i media kunne føre til en bedre livssituasjon både for Vibeke og andre personer med utviklingshemning i kommunen.

Innkalt på teppet

Fylkeslegen har gitt Trondheim kommune frist til 1. september med å bedre Vibeke Johnsens situasjon. Han vil nå ta initiativ til et tilsyn med kommunens tilbud til personer med utviklingshemning, og har også kalt representanter for kommunen inn på teppet til et møte 3. september. Der vil han be om en forklaring på hvorfor bildet som kommunen selv har tegnet av sine tiltak og tjenester til denne gruppen, er så annerledes enn det som har kommet fram i media de månedene.

Vi kommer tilbake til det som skjedde på dette møtet i neste utgave av SFA.

Demonstrasjon for fem år siden

Pårørende i Trondheim arrangerte demonstrasjon utenfor rådhuset allerede i 2009 i protest mot kommunens reelle og drastiske nedskjæringer på 2 millioner kroner i såkalt effektivisering av dagtilbudene til mennesker med utviklingshemning i kommunen.

Faksimile fra SFA4/2009

Høie lover bedre tjenester

Helse- og sosialminister Bent Høie styrker tilbudet til mennesker med funksjonsnedsettelse. Uten å ville uttale seg om enkeltsaker vil han på generelt grunnlag sørge for at både Vibeke Johnsen og andre i hennes situasjon skal få oppfølging og bistand som tar utgangspunkt i individuelle ønsker og behov.

Like før SFA gikk i trykken ga statsråden i et intervju med Adresseavisen uttrykk for at mennesker med utviklingshemning altfor ofte blir umyndiggjort. Nå vil regjeringen bort fra en utvikling mot gruppetilbud til individuelle tiltak gjennom en endring i pasient- og brukerrettighetsloven. Lovendringen innebærer at også personer under 67 år med utviklingshemning med et langvarig og stort behov for personlig assistanse skal ha rett til å få dette organisert i form av BPA. Dette vil koste 300 millioner kroner ekstra til neste år. Statsråden regner med at kommunene vil få kompensert for økte utgifter, men

kan foreløpig ikke si om det kommer friske penger allerede på neste års statsbudsjett.

Staten må følge opp

-Nå er det viktig at Høie følger opp slik at kommunene tilbyr tjenester i tråd med de nye rettighetene, sier Vibeke Johnsens far, Steinar Johnsen, som gleder seg over statsrådens signaler. Og helse- og omsorgsministeren kommer ham i møte: Jeg tror alle er enige om at det er kommunene som skal gjennomføre. Men staten kan bli flinkere til å påse at tilbudet er godt nok, sier Bent Høie.

Spørsmål og svar fra Trondheim kommune

SFA sendte skriftlige spørsmål til ordfører Rita Ottervik og helse- og sosialdirektør Helge Garåsen på bakgrunn av det som kommer fram i reportasjen på foregående sider, og fikk svar fra sistnevnte:

- *Hvilke tiltak har kommunen iverksatt for å sikre at FN-konvensjonen også etterleves i politikken overfor mennesker med utviklingshemning?*

- Vi er fornøyd med at konvensjonen nå er ratifisert, og vi gjør vårt beste innenfor gjeldende rammer for å etterleve de forpliktelser dette medfører.

Mennesker med utviklingshemning har et inkluderende tilbud både i barnehage og skole. Noen ønsker et mer spesialisert tilbud for sine barn, og vi prøver også å imøtekomme disse ønskene. Vi er opptatt av den enkeltes selvbestemmelse, og for å kunne velge må det foreligge reelle valgmuligheter.

For å sikre overgangen mellom videregående skole og arbeid for elever med utviklingshemning, er det inngått et samarbeid mellom Sør-Trøndelag fylkeskommune og vår tiltaksbedrift Prima AS. Her brukes lærekanndatorordningen aktivt for å gi et mer meningsfylt og målrettet løp i videregående skole. Vi har også i flere år hatt et sommerjobbtillbud for elever i videregående skole.

Vi ønsker at det skal finnes et reelt valg også etter videregående skole. For å kunne tilby et alternativ til varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA), initierte vi et samarbeid med Prima AS, som er byens største arbeidsgiver for mennesker med utviklingshemning. Her brukes arbeidsmarkedstiltaket varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTAO) for å skape arbeidsplasser i vanlige bedrifter. Mange har fått ny jobb, personer som tidligere hadde en skjermet VTA-plass eller et kommunalt dagtilbud. Med økte statlige tiltaksmidler, kunne enda flere fått et slikt arbeidstilbud.

Som byens største arbeidsgiver, er vi i den sammenheng også bevisst vårt ansvar. Vi har et bystyrevedtak om å legge til rette for VTAO-plasser i egen organisasjon. I dag har vi flere slike plasser, i barnehager, SFO, NAV-kontor, sykehjem.

I tillegg driftes flere av våre kantiner og bydelskafeer av Prima AS, blant annet kantina på rådhuset.

Vi har flere aktivitets-/dagtilbud som er synlige og verdsatt i bybildet, som for eksempel ryddegruppa i Midtbyen og vedlikehold av Trondheims mest populære tursti, Ladestien. Av det mer spesielle, så kan det nevnes at vi også driver et hundedagshjem. Vi bruker også byens mange tilbud aktivt i ulike fritidsaktiviteter. Vårt siste utviklingsprosjekt er et seniortilbud til dem som ønsker å "pensjonere seg", men samtidig ha noe kontakt med sine tidligere arbeidskolleger.

Vi har en målsetting at flere mennesker med utviklingshemning skal eie sin egen bolig, og det er politisk vedtatt at vi skal støtte opp om kjøp av egne leiligheter og bygging av private bofellesskap. Akkurat nå gleder vi oss med de seks som har kjøpt seg egne leiligheter i et av byens beste strøk, i det nye boligprosjektet Ladebyhagen. Vårt bidrag for at dette skal lykkes er at vi etablerer en tjenestebase i samme boligkompleks, i tillegg til at vi yter lån og tilskudd. Dette er et eksempel på vår satsing på det vi kaller nærhet til base. Vi bruker oppfølgingsressurser for å gjøre det mulig å bo i egen bolig utenfor et kommunalt bofellesskap.

- *Hovedtankene som lå til grunn for ansvarsreformen og nedleggelsen av institusjonene var at tjenestene skulle knyttes til individet og ikke kobles til boligen. Mennesker*

Helge Garåsen. (Foto: Glen Musk, Adresseavisen)

med utviklingshemning skulle i likhet med andre innbyggere i størst mulig grad ta del i dagliglivets gjøremål. Har Trondheim kommune bidratt til å reversere ansvarsreformen og dermed gjeninnført institusjonsomsorgen?

- Nei, Trondheim kommune er opptatt av å ha ulike botilbud tilpasset ulike behov. Vi har ingen institusjonsomsorg. Bystyret har en veiledende grense på 9 leiligheter per bofellesskap. Snittet i Trondheim er under 6. Personer som bor i bofellesskap får hjemmetjenester og oppfølging fra

Kommunen bruker i år 462 000 kroner pr. bruker på Vidarheim. I 2009 brukte kommunen 474 000 kroner. Dagens brukere er dessuten mer ressurskrevende enn tidligere.

(Helse- og omsorgsdirektør Helge Garåsen på formannskapsmøtet 7. august i år.)

Politikk handler om prioritering, og det politiske flertallet i Trondheim har vist at de ikke prioriterer de svakeste. Vi trenger politikere som er mer opptatt av mennesker enn av stemmer. (Sjefredaktør Arne Blix i sin lederspalte i Adresseavisen, 14. juli.)

ansatte der. Personer som bor utenfor bofellesskap, følges enten opp av hjemmetjenesten eller av ansatte i bofellesskapene (nærhet til base). Vi har en politisk bestilling om å bedre vår institusjonsomsorg for mennesker med utviklingshemning. Da gjelder det flere tilrettelagte sykehjemsplasser for dem som trenger det i livets siste fase.

- Når en leser kommunale sakspapirer, er det i stor grad et økonomisk fokus. Det er få henvisninger til nasjonale politiske målsetninger, etikk og diskrimineringsproblematikken, lovverket og internasjonale konvensjoner. Hva er forklaringen bak dette selektive fokuset i de kommunale sakspapirene?

- Vi er ikke enig at det kun er økonomi som er i fokus. I budsjettokumentet er naturlig nok økonomi i fokus, men det er i tillegg behandlet flere politiske saker som omhandler tjenesteinnhold og faglig utvikling. Både når det gjelder aktivitetstilbud og boligtilbud. De siste par årene har vårt hovedfokus vært å avvike

køen av personer som ønsker et boligtilbud. I vår satte vi i gang et større planarbeid, en strategisk plan for tilbudet til mennesker med utviklingshemning.

Vi har en tjeneste med dyktige ansatte som er opptatt av faglig utvikling og et best mulig tilbud til brukerne. Hele 85 prosent av de ansatte har en relevant fagutdanning, og vi har jevnlig kurs og annen fagutvikling innen tjenesten. FN-konvensjonen har blant annet vært tema på en av fagdage.

- Oppslag i media i den senere tid viser at Trondheim kommune yter mangelfulle tjenester til mennesker med utviklingshemning. Hvilke tiltak vil bli satt i verk for å rette opp disse manglene?

- Vi har nylig hatt en klagesak til Fylkesmannen som gjelder en navngitt tjenestemottaker. Det er svært beklagelig at vi her ikke har gitt gode nok tjenester. Vi har også mottatt andre enkeltklager, og disse blir behandlet fortløpende. Tjenesteområdet har ikke flere klager enn andre områder. Det betyr ikke at vi ikke kan bli bedre. I forbindelse med klagesaken til Fylkesmannen gjennomgås nå alle brukere på nytt for å være sikker på at alle får et aktivitetstilbud som er faglig forsvarlig.

Samlet sett har kommunen et godt tilbud til mennesker med utviklingshemning. Vi har hatt flere tilsyn fra Fylkesmannen som er uten avvik. Vi har en egen kompetanseenhet når det gjelder utfordrende atferd og alternativ til bruk av makt og tvang. Dette er nok en viktig grunn til at Sør-Trøndelag er eneste fylke som ikke har noen vedtak om særlig inngripende tvangstiltak.

Det er stort press på området. Allikevel har vi en målsetting om å avvike boligkøen og styrke aktivitetstilbudet.

- Hvordan evaluerer kommunen effekten av sine nedskjerings- og effektiviseringstiltak i forhold til registrerte behov?

- Alle brukere får individuelle vedtak tilpasset sitt funksjonsnivå og behov for hjelp. Ved endringer i funksjonsnivå, for eksempel på grunn av alder, så varsles vårt helse- og velferdskontor som tar en ny vurdering.

Det er i vår og sommer gjennomført en brukerundersøkelse. Brukerundersøkelser er viktige for oss. Disse blir aktivt benyttet for å forbedre kvaliteten på tjenesten. Rapport fra undersøkelsen er ikke endelig ferdigstilt, men foreløpige resultat viser blant annet stor tilfredshet med vårt aktivitets- og dagtilbud og vårt botilbud. Brukere og pårørende gir tilbakemelding om stor trivsel og en følelse av trygghet. Det er gode tilbakemeldinger. Vår største utfordring ser ut til å være ferietilbudet. Her er folk minst fornøyde. Vi ser også at det er ønske om et bedre fritidstilbud i helgene, svarer Helge Garåsen

Casas Heddy
 Trening, velvære og opplevelser i trygge, sosiale omgivelser

- Underholdning / turer med egen buss og guide
- Trening / trimrom
- Behandling / velvære
- Bagasje levert på rommet
- 2 varme svømmebasseng

Gangavstand til butikker/badestrand Trening/velvære i sosiale omgivelser

Tlf. 33 39 88 88
www.casasheddy.no
booking@casasheddy.com

CASAS HEDDY
 Organiserte helse- og feriereiser til Lanzarote, Kanariøyene

RGF
 REISEGARANTIFOND
 rgf.no

Rådmannen må avlegge rapport

Et enstemmig formannskap i Trondheim ba nylig rådmannen om å avlegge rapport om samtlige dagaktivitetstilbud for personer med utviklingshemning. Innen 1. oktober i år skal rådmannen orientere formannskapet om status og eventuelle endringer.

NFU sår tvil om brukerundersøkelse

SFA har fått tilgang til et notat om brukerundersøkelsen om kommunens ulike tjenester til personer med utviklingshemning, skrevet av Steinar Johnsen i NFU Trondheim lokallag. Her viser han til at det var store betenkeligheter knyttet til undersøkelsen da den ble presentert i Brukerrådet for funksjonshemmede. - Spektret utviklingshemning er stort – fra de som fungerer helt opp mot normalnivået med begrenset bistand til fullstendig hjelpetrengende multifunksjonshemmede eller fra de som faktisk får arbeidstrening til de som må ha dagaktiviteter hvor det er innebygget funksjonsbevarende aktiviteter.

Det ville være tragisk om undersøkelsen blir presentert som en fasit på vellykkethet fra kommunens side, skriver Steinar Johnsen.

Ingen løsning

På det første møtet i formannskapet etter sommerferien ga helse- og omsorgsdirektør Helge Garåsen en redegjørelse om tilbudet til funksjonshemmede i Trondheim kommune. Ifølge Adresseavisen bar redegjørelsen i hovedsak preget av prat, tall og lite innhold.

Høyres kommunalråd Yngve Brox hadde i forkant stilt fire skriftlige spørsmål som gjaldt tilbudet ved bo- og dagtilbudene til Vibeke Johnsen og andre personer med utviklingshemning. Han ble ikke klokere av det han fikk høre – til tross for at han gjentok spørsmålene flere ganger.

SFA følger saken

SFA kommer tilbake med mer stoff om situasjonen i Trondheim kommune i neste nummer.

Ta styring over ditt eget liv og delta i samfunnet

Borgerstyrt personlig assistanse (BPA) er et frigjøringsverktøy for funksjonshemmede med et assistansebehov. BPA gjør det mulig for deg å delta i samfunnet på lik linje med alle andre.

Ulobas BPA er utviklet av funksjonshemmede for funksjonshemmede, og er vår egen måte å organisere praktisk assistanse i hverdagen på. Det er du som kjenner hverdagen din, og derfor er det også du som er best egnet til å avgjøre hvordan assistansen din bør utføres. Du rekrutterer og leder assistentene dine – vi tar oss av resten.

Uloba er størst og eldst på BPA i Norge, og alle våre rådgivere er selv arbeidsledere i sine egne BPA-ordninger. Ingen i Norge har mer erfaring, og ingen i Norge kan mer om BPA enn oss!

Vil du vite mer? Besøk www.uloba.no eller ring oss på 32 20 59 10.

INDEPENDENT LIVING | NORGE

Bakgrunn

Da Bergen kommune tidligere i år bestemte seg for å legge ned en spesialskole, ble det ramaskrik på internett blant elevenes foreldre da NFU ga sin støtte til det. Forbundet ble blant annet beskyldt for å undergrave foreldres rett til å velge for sine barn og neglisjere at det er enkelte elever som ikke kan integreres. Flere meldte seg ut av NFU i protest i kjølvannet av denne debatten – som siden er blitt grundig drøftet i NFUs landsstyre.

NFUs Prinsipp 5

4–5000 på spesialskoler

Alle har rett til en plass på sin lokale skole. Denne retten er nedfelt i opplæringsloven. Likevel går 4000–5000 elever på spesialskoler i de store byene eller på spesialavdelinger som det stadig blir flere av i tilknytning til vanlige, lokale skoler rundt om i landet.

NFU mener disse tilbudene virker ekskluderende, og arbeider for å bremse utviklingen av et todelt skolesystem, der noen er innenfor, og noen utenfor.

NFU må akseptere at foreldre velger spesialskole

- Så lenge spesialskolene eksisterer i Norge, må NFU akseptere at foreldre velger en slik løsning for sine barn i stedet for å la dem gå på nærskolen. Våre medlemmer må samtidig akseptere at vedtatt politikk og ideologiske plattform er NFUs offisielle linje både som interesse- og menneskerettighetsorganisasjon. Dette betyr at vi i fellesskap må jobbe for en enhetsskole som tar imot alle, og som dermed vil gi et kvalitativt godt tilbud til elever med utviklingshemning.

Eirik Dahl
(Foto: Astrid Sætre Dahl)

Frid Tellefsen Svineng
(Foto: Samfunn for alle)

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Frid Tellefsen Svineng og Eirik Dahl, har opplæring og utdanning som sitt spesielle arbeidsområde i NFUs landsstyre. De har lenge engasjert seg i spørsmål knyttet til forbundets forhold til spesialskoler/spesialavdelinger som opplærings-tilbud til elever med utviklingshemning. Begge er foreldre til unge voksne med utviklingshemning og har lang fartstid som henholdsvis lærer og spesialpedagog i videregående skole. Svineng er i tillegg medlem av Nasjonalt brukerråd i Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped), mens Eirik Dahl, valgt av SAFO, er medlem av Utdanningsdirektoratets råd for likeverdig utdanning (URLU).

Både Svineng og Dahl mener at NFUs fokus på å synliggjøre at alle er en del av det samfunnet vi lever i, er svært viktig. I en samtale med SFA understreker de skolens betydning som en helt sentral arena, ikke bare for læring, men også for den enkeltes utvikling av identitet og behov for tilhørighet i et fellesskap mellom jevnaldrende barn og unge. - Det er likevel forståelig at foreldre leter etter tilbud der ute et sted, som kan gi deres barn med utviklingshemning et optimalt tilrettelagt tilbud, der den enkelte slipper å føle seg annerledes, er sammen med «likesinnede», unngår mobbing, opplever at de mestrer og ikke alltid er «tapere».

Realitetene annerledes

- NFU mener imidlertid at realitetene er annerledes, fortsetter Dahl og Svineng. Som påpeker at den enkeltes mulighet for å bli en «samfunnsborger» først og fremst åpner seg gjennom synliggjøring og deltagelse i et sosialt samspill med andre medborgere. - På spesialskolene derimot er elevene bare sammen med andre med spesielle behov for tilrettelegging. Det får dem til å oppføre seg på en måte som blir uvanlig. Sosial kompetanse læres imidlertid best i reelle, sosiale sammenhenger mellom jevnaldrende barn og unge.

Det er en del ting som barn bare lærer av andre barn. Det klassekamerater fra

Mennesker med utviklingshemning har rett til likeverdig og tilrettelagt opplæring på alle nivå i skoleverket og innenfor de samme organisatoriske rammer som alle andre. **NFUs prinsipp 5**

nærmiljøet kan lære hverandre, kan aldri erstattes av spesialpedagoger. Det ligger atskillig større læring i dette enn all verdens kommunikasjons- og motorisk trening på eget rom med spesialpedagogen. Sosialt samspill med klassekameratene er mye viktigere for elever flest med utviklingshemning enn å lære multiplikasjonstabellen. Det er ikke matematikken, men det sosiale samspillet de opplever i mattetimen som er det viktigste. Dette kan eleven med utviklingshemning bare erfare ved å være sammen med de andre elevene i disse timene. «Fagligheten» i denne sammenheng kommer i annen rekke. Det er ikke den barn med utviklingshemning først og fremst vil få behov for som voksne.

Gjensidig læring

Samværet med elever med utviklingshemning betyr samtidig mye for jevnaldrende uten. Ved at de går i samme klasse lærer de noe viktig som handler om hvordan de skal møte mennesker som av ulike årsaker er annerledes og trenger særskilt støtte og tilrettelegging. Ved å la et barn gå på en skole utenfor nærmiljøet forteller vi samtidig de andre barna i gaten at dette barnet er så spesielt at det ikke kan gå på vanlig skole. Støtte og empati i forhold til det å ha en funksjonsnedsettelse utvikles best i miljøer der annerledeshet er akseptert, presiserer Frid Tellefsen Svineng og Eirik Dahl.

De minner samtidig om at alle mennesker ønsker å bli sett, tatt på alvor og oppleve mestring ut fra de forutsetningene den enkelte har. - Alt dette kan oppnås på en vanlig skole der alle elever ønskes velkommen. Utdanningsdirektoratet tolker ikke uten grunn også opplæringsloven på denne måten. Det er derfor lovfestet at alle elever skal ha tilhørighet til en klasse/gruppe, og at undervisning i det vesentlige skal foregå sammen med resten av klassen. NFUs motto i 40 år har vært og er fortsatt «Et samfunn for alle». Hvis barn og unge

med utviklingshemning skal «skånes» fra andre elever og samfunnet de lever i, vil vi aldri oppnå denne målsettingen.

Foreldre må velge

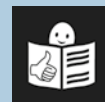
- *Hvilken kommentar har dere til kritikken NFU blir møtt med for ikke å spille på lag med foreldre som velger et annet tilbud enn nærskolen for barnet sitt?*

- Vi skulle for det første gjerne sett at pårørende slapp å forholde seg til denne type valg. Men – det må de – så lenge spesialskolene eksisterer i Norge. Noen vil nok mene at en avvikling av eller et oppbrudd fra en spesialskole eller en spesialavdeling er det deres barn har aller minst bruk for. Dette temaet i spesialskoledebatten er ikke overraskende forbundet med mange og sterke følelser. Elever flest med utviklingshemning trenger kontinuitet og forutsigbarhet i sin skolehverdag for å unngå frustrasjon og mistriksel. Hvis en kommune ikke tilbyr et tilrettelagt og likeverdig tilbud på lokalskolen, er det selvsagt vanskelig å forsvare «tvangsflytting» eller avvikling av et etablert og faglig godt alternativt tilbud.

NFU må føre kampen

Noen må likevel føre kampen for at den norske skolen skal bli bra nok for alle, fortsetter de to landsstyreprerrepresentantene. Som presiserer at NFU har forpliktet seg til å gjøre det – ettersom forbundets arbeid, som nevnt innledningsvis, bygger på et sett med ideologiske prinsipper. - NFU vil derfor fortsatt jobbe for inkludering av alle barn i ordinær barnehage og vanlig lokalskole. Vi kan gi råd ut fra prinsippene våre, men ikke bestemme hva hver enkelt skal mene og velge. Våre medlemmer kan derfor ende opp med et tilbud som ikke er i tråd med NFUs prinsipper. Dette blir akseptert i vår organisasjon på samme måte som det er uenighet medlemmer i mellom i andre organisasjoner også, presiserer Frid Tellefsen Svineng og Eirik Dahl.

LETTLEST

Bergen kommune bestemte seg tidligere i år for å legge ned en spesialskole.

NFU ga sin støtte til det.

Det ble det bråk av på internett av foreldrene til elevene.

De beskyldte NFU for å ødelegge retten som foreldre har til å velge for barna sine.

De mente også at NFU så bort fra at enkelte elever ikke kan integreres.

Flere meldte seg ut av NFU på grunn av dette.

Frid Tellefsen Svineng og Eirik Dahl har opplæring og utdanning som sitt spesielle arbeidsområde i NFUs landsstyre.

De mener at NFU må godta at foreldre velger spesialskole som løsning for barna sine.

Medlemmene må også godta at NFU følger den skolepolitikken som er vedtatt.

Omstridt idrettsorganisasjon

Både Norges Idrettsforbund (NIF) og NFU har i lengre tid vært skeptiske til Special Olympics Norge (SON). Tilliten er ikke blitt bedre etter store oppslag i media da det nylig ble kjent at SON er satt på Innsamlingskontrollens OBS- eller verstingliste.

Både NFU og Norges Idrettsforbund mener at Special Olympics Norge ikke gjør jobben sin.

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Bakgrunnen er at Special Olympics Norge eier bortimot 40 prosent av Bistandshuset AS og bruker dette selskapet til å samle inn penger. Selskapet opplyser selv at det beregner seg et honorar på 75 prosent av de innsamlede midlene. Kun de siste 25 prosentene fordeles på administrasjonskostnader i SON og til formålet som givne i utgangspunktet sa ja til å støtte.

Innsamlingskontrollen mener dette er forhold som givne bør gjøres oppmerksomme på og påpeker dessuten følgende i sin begrunnelse: «Vi har hatt kommunikasjon med organisasjonen. Organisasjonen har kun i begrenset utstrekning besvart henvendelsen omkring regnskap og kostnader».

Har ikke gjort jobben sin

I kjølvannet av oppslagene om SON på

verstinglisten, gikk kommunikasjonssjef Per Tøien i Norges Idrettsforbund ut i NRK og sa at NIF ikke kan se at SON legger til rette for idrettsaktiviteter for personer med utviklingshemning. Han fikk støtte av NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlesen, som i tillegg påpekte at det i hovedsak blir gjort av frivillige i landets idrettslag. Gitlesen sa også at det ikke er noen som vet hvem som styrer SON, og at det i forbindelse med henvendelser om problematiske saker henvises til Special Olympics internasjonalt eller i Europa. I intervjuet med NRK karakteriserte Gitlesen dessuten SON som en udemokratisk organisasjon.

I en kommentar til SFA viser NFUs forbundsleder også til at Norge tidligere var representert i Special Olympics i flere tiår gjennom Funksjonshemmedes Idrettsforbund. - Da dette forbundet ble

nedlagt i 2007, ble SON etablert som et samarbeidsprosjekt mellom NIF, NFU og Special Olympics. SON skulle være et bindeledd mellom idrettsbevegelsen og Special Olympics og tilby kunnskap til idrettslagene. Gitlesen synes imidlertid ikke at organisasjonen har gjort jobben sin.

Han mener at vi i stedet bør skjele til Sverige og Danmark for å lære hvordan det kan stimuleres til mer idrett for personer med utviklingshemning. Gitlesen viser til at Special Olympics i våre naboland er en integrert del av idrettsbevegelsen uten et eget og topptungt byråkrati.

På spørsmål om hvorvidt NFU ikke er representert i styret til SON, svarer Gitlesen innledningsvis at NFU var det tidligere, men at SON ikke overholder avtaler. - Vårt tidligere landsstyremedlem Grete Müller representerte forbundet i SON-styret i sin periode. Da hennes periode var over og NFU ville ha inn en ny representant fra vårt nye landsstyre i 2012, ble det ikke godkjent av SON.

SON og NIF hadde en samarbeidsavtale i årene 2008-2013. Denne avtalen sa NIF opp i 2011 da Special Olympics inngikk i et samarbeid med spillingskapet EuroLotto som konkurrerer med statens spillingskap som har spillmonopol i Norge. Helt siden etableringen av SON i 2007 har organisasjonen unngått idrettsbevegelsen – der idrettsaktiviteten skjer, konstaterer Jens Petter Gitlesen.

Frp støttespiller

I de senere år er det blitt kjent at Frp er blitt en viktig støttespiller for Special Olympics Norge. Fremtredende politikere i partiet har vært rause med sin offentlige ros for organisasjonens arbeid. Både generalsekretæren og et styremedlem i SON er medlemmer i partiet.

Etter at samarbeidsavtalen mellom NIF og SON ble brutt, sa daværende kulturminister Anniken Huitfeldt (Ap) nei

da stortingsrepresentant Øyvind Korsberg (Frp) ba departementet om å komme SON til økonomisk unnsetning. Begrunnelsen for avslaget skal ha vært at statsstøtte gis til idrettsaktiviteter, ikke til arrangementer.

Men – etter at Høyre og Frp vant stortingsvalget i 2012 har situasjonen blitt lettere for Special Olympics Norge. Organisasjonen kom som en av svært få med i den 75 sider lange regjeringserklæringen. Her lover de to partiene «å sikre trygge og stabile rammebetingelser». Jens Petter Gitlesen forsøkte forgjeves å advare helse- og omsorgsminister Bent Høie mot at SON ble en del av regjeringsplattformen da han ble klar over at det kunne komme til å skje.

Pengene kom

Økonomien i SON har siden bedret seg. I februar i år fikk organisasjonen et tilskudd på 700 000 kroner fra spillemidlene. Disse pengene skal bidra til at «utviklingshemma utøvarar kan delta i nasjonale og internasjonale Special Olympics arrangement». I mars gjorde kultur/frivillighetsminister Torhild Widvey (H) det likevel klart at SON og NIF må samarbeide hvis SON skal få statsstøtte. Da Stortingets finanskomité behandlet revidert nasjonalbudsjett i juni, fikk SON 2 millioner kroner i direkte statsstøtte for 2014 – med støtte fra H, Frp, Ap, KrF og Venstre. De fem partiene ba samtidig NIF og SON om å ha kulturministerens tidligere oppfordring i mente om å etablere en samarbeidsform «som vil fungere over tid».

Tilbakeviser kritikken

- De siste årene har inntekter via innsamlede midler i tillegg til noe sponsorinntekter vært vår eneste inntektskilde. Special Olympics Norge er en liten organisasjon som dessverre ikke har mulighet til å samle inn midler via frivillige, slik større organisasjoner ofte gjør

Generalsekretær Geir Smeby i SON skriver i en pressemelding at han har forståelse for at det kan høres mye ut at Bistandshuset tar 75 prosent av hver innsamlede krone i honorar, og forklarer det slik: - Vi er avhengig av å kjøpe innsamlingsstjeneste til markedskostnad. SON har eierandeler i Bistandshuset nettopp for å kunne ta eierskap til eget salg. Tidligere har vi brukt eksterne aktører og fikk da kun mellom 10 og 15 prosent av inntektene.

Som et resultat av innsamlingen på Bistandshuset mottar Special Olympics Norge mellom 2 og 3 millioner kroner årlig. Selv om dette kun representerer 25 prosent av de midlene som samles inn, representerer nettopp

disse midlene hele forskjellen for vår organisasjon. Hadde vi ikke hatt denne inntekten hadde Special Olympics Norge ikke eksistert, heter det i pressemeldingen som er lagt ut i sin helhet på www.specialolympicsnorge.org

Vi legger til rette

I intervjuer med NRK og avisen Vårt Land tilbakeviser Smeby blant annet kritikken fra NIF og NFU om at SON ikke legger til rette for aktiviteter for utøvere med utviklingshemning. Han viser til at SON hittil i år har stått bak truge- og langrennsarrangement på Lillehammer, ved Peder Morset-lekene og European Special Olympic i alpint på Tryvann i Oslo. SON skal dessuten arrangere et friidrettsarrangement i høst i samarbeid med Brandbu idrettslag i Gran kommune i Oppland. Vi jobber nå i tillegg for at organisasjonen skal bli mer demokratisk, skriver Geir Smeby.

Har kontaktet advokat

SON har for øvrig tatt kontakt med firmaet til den profilerte advokaten John Christian Elden, som selv er SON-ambassadør, for å få bistand til å bli strøket fra Innsamlingskontrollens OBS-liste. I et brev til IK karakteriserer advokatfirmaet oppføringen «som både vilkårlig og villedende».

FORKLARINGER

Special Olympics

Special Olympics er en verdensomspennende idrettsbevegelse for personer med utviklingshemning som ikke må forveksles med Paralympiske leker, som er de offisielle olympiske lekene for utøvere med fysisk funksjonshemning

Special Olympics Norge

Special Olympics Norge (SON) arrangerer idrettsstevner og sender norske utøvere med utviklingshemning til Special Olympics internasjonale arrangementer.

Prinsesse Märtha Louise er organisasjonens høye beskytter.

OBS-listen

«Innsamlingskontrollens OBS-liste er ment som en advarsel til organisasjonene. Det tas ikke stilling til formålet til organisasjonen og foretas heller ikke noen gradering av hvor ille organisasjonene er. OBS-listen er basert på objektive kriterier der målsettingen er å bevisstgjøre givne i forhold til organisasjonene de ønsker å støtte».

(Kilde: Leder av innsamlingskontrollen, Børre Hagen til NRK.)

Konferanse

Norges Idrettsforbund (NIF) inviterer til nasjonal konferanse om idrett for funksjonshemmede i Trondheim i dagene fra 31. oktober til 1. november. Det er Integreringsutvalget i NIF som har tatt dette initiativet.

Målet med konferansen er å gjøre opp status på området og å rette fokus på prioriterte oppgaver fremover. Påmeldingsfrist er 30. september. Interesserte kan følge oppdateringer på Facebook og Twitter www.facebook.com/funkisidrett og www.twitter.com/funkisidrett

Hvordan oppfyller Norge FN-konvensjonen

FNs konvensjon for rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) slår fast at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha de samme grunnleggende rettigheter og friheter som andre.

VIGDIS ENDAL
DAGLIG LEDER I SAFO

Norge forpliktet seg til å følge konvensjonen, da den ble ratifisert i juni i fjor. Til neste år skal Norge rapportere om hva som blir gjort for å oppfylle forpliktelsene.

Konvensjonen er både omfattende og konkret

CRPD dekker mange områder, som rett til utdannelse, rett til deltakelse i arbeidsliv, frihet fra tortur, utnyttelse og vold. Konvensjonen har mange aktuelle artikler for SAFO-organisasjonenes arbeid. Det gjelder blant annet artikkel 19, som fastslår funksjonshemmedes rett til å leve i samfunnet som andre. I likhet med andre skal den enkelte kunne velge bosted, og ikke måtte bo i en bestemt boform.

Ved at konvensjonen er såpass konkret, kan organisasjonene benytte den i sitt interessepolitiske arbeid overfor norske myndigheter. SAFO tok blant annet opp artikkel 19 på et møte med Husbanken nylig. Resultatet ble at Husbanken vil vurdere tydeliggjøring av konvensjonens innhold i sine retningslinjer og i sin kommunikasjon med kommunene.

Norge skal rapportere til FN

Statene som ratifiserer CRPD, skal rapportere om utviklingen av sitt arbeid for å oppfylle konvensjonen etter to år. Da Norge ratifiserte konvensjonen i 2013, blir den første rapporteringen i 2015. Deretter skal Norge rapportere til FN hvert fjerde år.

FN skal, ut fra rapporteringer, vurdere om norske myndigheter har gjort jobben de skal. Hvis ikke, vil FN gi anbefalinger om forbedringer. FN trenger et godt grunnlag for å foreta en slik vurdering. Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) er uavhengig tilsynsorgan for konvensjonen, og kan derfor – i likhet med det sivile samfunn – skrive egne rapporter om hvordan Norge oppfyller sine forpliktelser, og hva som bør bli bedre. Slike rapporter blir gjerne kalt skyggerapporter.

SAFO-organisasjonene bidrar i skyggerapportering

SAFO-organisasjonene har kompetanse og erfaringer som gjør at vi har en naturlig plass i utformingen av en rapport fra det sivile samfunn.

FFO skal koordinere arbeidet med en skyggerapport fra det sivile sam-

funn i 2015. SAFO-organisasjonene har to representanter i en arbeidsgruppe som skal jobbe med denne skyggerapporteringen. Fra NFU er det Hedvig Ekberg som deltar i arbeidsgruppen.

Spørsmålet er hvordan konvensjonen oppfylles, ikke bare i lov og regelverk, men også i praksis. Her er skyggerapportering et viktig arbeid for organisasjonene.

Vigdis Endal.

Tror på Norge som et inkluderende samfunn

Troen på Norge som et inkluderende samfunn gjør at arrangørene har valgt «Rom for alle» som motto for årets Abloom filmfestival i Oslo i november. Denne mangfoldige og viktige festivalen er den tredje om og for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

Det er laget en informativ informasjonsbrosjyre på engelsk og norsk om årets program. I introduksjonen vises det til at det å være minoritet i et land som Norge ofte blir fremstilt som vanskelig og problemfylt. Det mener arrangørene ikke er hele sannheten – selv om også de påpeker at det er mange utfordringer. – Det gjelder ikke minst for såkalt «doble» minoriteter – som barn og unge med funksjonsnedsettelse er. Det er samtidig viktig å huske at de er som all annen ungdom, understreker arrangørene.

Variert program

Åpningsseremonien skjer 20. november i Saga kino. Påmelding via www.abloom.no – der man enten kan kjøpe dagspass som inkluderer alle denne dagens filmer, billett til bare en film eller kun til inngangen på selve åpningsseremonien. Der blir det blant annet underholdning og flere viktige foredrag. Selve åpningsseremonien er imidlertid gratis for foreldre til barn med nedsatt funksjonsevne. Kjøp av billetter til resten av filmvisningene på festivalen skal gå via www.oslo kino.no

Årets festival-plakat.

Dagen etter, 21. november, er det satt av tid til både til et eget barneprogram og et eget ungdomsprogram, begge med underholdning i tillegg. 22. november er det familiedag med filmer, ansiktsmaling og tryllekunstner.

Barnehagebarna er heller ikke glemt. De har fått sitt eget festivalprogram med to filmer avbrutt av aktiviteter og lunsj på Filmens Hus, som også ligger i Oslo sentrum. NB! Barnehagedagen arrangeres allerede 17. november.

Program og annen festivalinformasjon er lagt ut på www.abloom.no. Arrangørene har lenge lovet og holdt sitt løfte om et spennende program spekket av unike dokumentarer, action, humor, drama, kortfilmer, barnefilmer og mye mer. Vi anbefaler derfor flest mulig om å kjenne sin besøkelsestid, sette av festival-dagene og bestille billetter – allerede nå!

LETTLEST

Festivalen til Abloom i Oslo byr på mange forskjellige filmer.

Festivalen åpner 20. november på Saga kino. Vil du lese mer om festivalen, kan du gå inn på www.abloom.no

Arrangørene har tro på Norge som et inkluderende samfunn.

Derfor har de valgt "Rom for alle" som tema for festivalen.

Abloom-sponsorer og samarbeidspartnere

Følgende instanser er sponsorer og/eller samarbeidspartnere med Abloom filmfestival: Seksjon for likeverdig helsetjeneste og Lærings- og mestringssenteret/barn ved Oslo Universitetssykehus, FFO, Oslo kino, Barnas Cinematek, Oslo Dokumentarkino, Utop AS, Statped, Film og kino, OXLO – Oslo Extra Large og Baracca films.

Festivaldirektør Faridah Shakoore kan gi mer informasjon på telefon 46 34 19 45. Hennes mailadresse er faridah@abloom.no

Etterlysning!

Abloom filmfestival søker etter unge med funksjonsnedsettelse som frivillige i dagene 20. 21. og 22. november.

Det planlegges et møte i oktober der arrangørene vil bli kjent med de som melder seg og fordele arbeidsoppgaver. Frivillige medarbeidere får festivalpass som gir adgang til hele arrangementet, mulighet for å se filmer som skal vises i forkant av festivalen pluss attest som dokumenterer innsatsen.

Skriv en mail til post@abloom.no

For en jubileumsleir!

Også i år sydet sommerparadiset Tromøya utenfor Arendal av liv sommerstid. Og ikke før var Norges største musikkfestival avsluttet, før nye gjester flyttet inn i de gamle militærbrakkene på Hove leirsenter og heiste sitt flagg til topps på den store sletten mellom husene. Igjen var det tid for NFUs organisasjonsleir på Hove leirsenter – i år for hele 25. gang.

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Medlem av Stortingets helse- og omsorgskomite Freddy de Ruiter (Ap) fra Aust-Agder fikk æren av å åpne jubileumsleiren. Et godt valg – med tanke på hans engasjement i en rekke saker både lokalt og sentralt som har med livssituasjonen og rettighetene til barn, unge og voksne mennesker med utviklingshemning å gjøre.

I sin tale til leirdeltakerne fokuserte de Ruir blant annet på betydningen av at like muligheter må bli en realitet og ikke bare prat og at mennesker med spesielle behov trenger sterke og tydelige talspersoner i det politiske miljø. Etter talen tok han seg god tid til å svare på en rekke viktige politiske spørsmål fra deltakerne (se for øvrig intervju med de Ruiter på side 20 red.anm.)

Det var i alt 120 deltakere som feiret årets kvarthundreårsjubileum. Og værgudene bidro hundre prosent med sitt til den gode stemningen på det som mange mente ble den beste organisasjonsleiren noen sinne. Dag etter dag våknet deltakerne til strålende sol og en gradestokk som etter hvert steg til godt over 30-tallet. I tillegg til timer på stranden deltok mange på utflyktene som i år gikk til Arendal og Risør akvarium. På kveldsprogrammet stod det i tillegg til tidligere nevnte grillkveld også av vaffelserving med allsang attåt, blant annet diskotek, sosialt samvær i husene og ikke minst den store avslutningsfesten. Natteroen senket seg stort sett ikke før langt ut i de små timer i de varme, lange lyse sommernettene.

Kursene

Også i år kunne deltakerne velge mellom ulike kurstilbud. Årets «nykommer» på den fronten var sosiale medier – ledet av Jens Petter Gitlesen. I etterkant har både NFUs egen og den lukkede facebook-siden for organisasjonsleiren nærmet flommet over av deltakernes egne bilder og

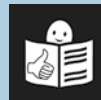
videosnutter.

De ca. 20 deltakerne som hadde meldt seg på musikk-kurset fikk to spennende dager sammen med Ola Skaare, som deltok som instruktør på leiren for andre gang. På utrolig kort tid satt han sammen et konsertprogram med utgangspunkt i den enkeltes erfaring og ferdigheter. Konserten ble fremført på stranden grillkvelden av deltakere som aldri hadde spilt et instrument før og musikere som både er medlem av ett og to band på hjemmebane. Deltakerne på kursene i førstehjelp, fotball, friluftsliv, organisasjon og dans ble også lovet trygt i havn av sine respektive gode og profesjonelle instruktører.

Et fast punkt på programmet er det årlige oppgjøret mellom NFUs eget og det lokale fotballaget. Kurset for alle spillerne i forkant var som vanlig godt ledet av Nathalie Barkvåg og Mikal Larsen. Kampen denne gangen skulle vise seg å bli skikkelig spennende. Den endte med ett mål i favør av gjestene. Et tap som en herværende forbundsleder konstaterte måtte ha med varmen å gjøre...

Vi sier ikke mer..!

LETTLEST

Et nytt kurs i år var sosiale medier. Det ble ledet av Jens Petter Gitlesen.

Etter kurset flommet Facebooksiden til NFU over av bilder og videosnutter fra leiren.

Det skjedde også på den lukkede siden for organisasjonsleiren.

Ole Jonas Gran har deltatt på NFUs organisasjonsleir 25 ganger, så lenge som leiren har eksistert. Han fikk holde jubileumstalen.

Ole Jonas sa at leiren har gjort han mer sosial. Han har fått mange venner på Hove.

Mye har endret seg, sa han. Blant annet har leiren fått rullestolramper.

Han takket NFU for den fine leiren. Men viktigst er å takke alle leirdeltakerne som gjør stemningen så positiv, sa han.

Mye har endret seg

- Jeg har opplevd mange spesielle episoder gjennom alle disse årene – ikke minst pizza-steikinga i 1990. Da røk steikeovnen.

Ole Jonas Gran har selv vært deltaker på NFUs organisasjonsleir i alle 25 årene den har blitt arrangert. I sin jubileumstale la han ikke skjul på at den både har gjort ham mer sosial og ført til at han har fått mange venner på Hove. - Mye har endret seg på denne tiden. Vi har fått rullestolramper, har begynt med fotballkamper og matsalen er blitt pusset opp.

Gran mintes flere forbundsledere i årene

som har gått. - Den første var Sølvi Knudsen. Nå er det Odd Krølle, som egentlig heter Odd Kåre Barkved, som er leirsjef. Miljøet har alltid vært bra – men det er blitt mye bedre.

- Jeg vil takke NFU for den fine leiren. Jeg vil takke Odd Kåre, Astrid og alle de andre frivillige som sørger for at vi får delta på NFUs organisasjonsleir. Men viktigst av alt er å takke alle leirdeltakerne som gjør stemningen så positiv. Jeg håper både at leiren vil fortsette i mange år og at alle deltakerne kommer tilbake neste år, sa Ole Jonas Gran.

- Ola Skare får fram det beste i sine kursdeltakere.

Solid fangst for friluftsgruppa i år også.

Ole Jonas Gran holdt jubileumstalen. (Foto: Jens Petter Gitlesen)

Mange dro til Risør og opplevde Sørlandsbyen på det aller vakreste.

Jens Petter Gitlesen ledet kurset om sosiale medier.

Jeg har lyst til å være vaktbikkje!

- Jeg har lyst til å være vaktbikkje og sette fokus på behovene og rettighetene til mennesker med utviklingshemning. De trenger politikere som vil og kan ta noen tøffe tak på deres vegne og fronte spørsmålene som må stilles. Det gjelder både om tiltak og tjenester som fungerer og de som ikke gjør det.

TEKST: BITTEN MUNTHE-KAAS
FOTO : JENS PETTER GITLESEN

Storingsrepresentant Freddy de Ruiter (Ap).

Etter å ha holdt åpningstalen på NFUs organisasjonsleir nylig, ble stortingsrepresentant Freddy de Ruiter (Ap) fra Aust-Agder umiddelbart engasjert som kursleder om kommune- og fylkestingsvalget til neste år. Han opplevde deltakerne på årets leir som så imøtekommende, kunnskapsrike og interesserte i politikk at det ga mersmak.

I en samtale med SFA viser de Ruiter til at de fleste spørsmålene fra deltakerne etter talen hans handlet om inkludering og muligheter for alle i samfunnet. - Ønsket om å være aktive i eget liv i egen bolig, å ha en jobb eller aktivitet å gå til kom ikke minst tydelig fram – og mange var åpenbart fullt ut i stand til det. Flere la samtidig ikke skjul på at de hadde problemer i hverdagen sin som skyldtes et system og regelverk som ikke fungerer godt nok.

Den evinnelige kampen

Storingsrepresentanten, som er hjemmeboende i Arendal, har selv engasjert seg direkte i flere og til dels svært vanskelige saker i eget fylke som har med mennesker med utviklingshemning å gjøre. De Ruiter har med egne øyne sett på nært hold at livssituasjonen for mange pårørende til barn og unge med ulike utfordringer kan være svært krevende. Han mener at dette ikke primært handler om deres rolle som foreldre, men om den evinnelige kampen de må føre mot det offentlige hjelpeapparat som skal gi service, men som altfor ofte blir en motpart. - Dette er vondt å si og vondt og vite, men det er like fullt viktig at det kommer fram. Det krever at

vi er lydhøre og tydelige på å si fra om forhold som er uakseptable.

Ferie og fritid

- NFU har ikke anledning til å øke antallet hjelpere på sin årlige organisasjonsleir på Tromøya. Det hindrer mange med store bistandsbehov i å delta. Hva mener du bør gjøres for at både de og flere andre skal få anledning til å være med både der og ellers få større muligheter for å kunne dra på ferie?

- Det er for det første forferdelig trist at ikke alle som vil, får være med på den årlige sommerleiren i sin egen interesseorganisasjons regi. Jeg mener det også er uakseptabelt at mange ikke har råd til å dra på ferie og har et dårlig fritidstilbud i tillegg.

Her må det finnes ordninger, og hvis ikke, må det skreddersys nye løsninger. Dette er først og fremst et kommunalt ansvar – men – til tross for gode intensjoner – dessverre nok et eksempel på at det kommunale selvstyret ikke alltid holder mål. Spørsmålet er om flere ressurser bør låses til slike formål lokalt eller om det bør skreddersys løsninger i statlig regi.

Nasjonale politikere

På spørsmål om hva han mener må skje for at nasjonale politikere skal ha et større fokus på utviklingshemmedes livssituasjon, svarer de Ruiter innledningsvis at det nok ikke finnes en norsk politiker fra noe parti som sier nei til at mennesker med behov for tiltak og tjenester skal få innfri sine rettigheter. - Det er likevel vanskelig å løfte denne problematikken høyt nok, fordi den omfatter så mange

som i tillegg mangler sterke organisasjoner i ryggen. Disse sakene handler verken om de mest ressurssterke i samfunnet eller om de store folkesykdommene som rammer menn i 40–60 årene, som ikke sjelden står øverst på prioriteringslistene når midlene skal fordeles.

Denne utfordringen må også møtes, fortsetter Freddy de Ruiter – som selv vil bidra mer til at de som mangler de sterkeste stemmene skal få ekstra drahjelp. - Det er samtidig viktig at noen står fram og selv forteller om sin vanskelige livssituasjon. Min erfaring er imidlertid at pårørende flest verken orker eller våger å gjøre det – i frykt for represalier.

Lokale politikere

Freddy de Ruiter lar seg med jevne mellomrom også både provosere og fortvile over at lovfestede rettigheter og gode politiske målsettinger om likeverd ikke blir realisert når det kommer til saksbehandlere for kommunale budsjetter.

- I likhet med politikere sentralt må også lokalpolitikere utfordres på tvers av partigrensene. Mange av dem mangler kunnskap på dette feltet. De tror dermed at tiltak og tjenester til mennesker med utviklingshemning og andre utfordringer i deres kommune er bedre enn de egentlig er. De stoler i tillegg blindt på sin lokale forvaltning – og aner ikke at mange pårørende er i ferd med å slite seg ut. Det er derfor om å gjøre å få dem til å forstå hva dette handler om – vel og merke før sakene blir filtrert av kommuneadministrasjonen, presiserer Freddy de Ruiter.

LETTLEST

- Det er forferdelig trist at ikke alle som vil, får være med på den årlige sommerleiren som NFU arrangerer.

Det mener stortingsrepresentant Freddy de Ruiter. Han holdt åpningstalen på sommerleiren til NFU.

Mange har ikke råd til å dra på ferie. I tillegg har de et dårlig fritidstilbud.

Det synes Freddy de Ruiter er uakseptabelt.

Stortingsrepresentanten fra Aust-Agder sier at det må finnes ordninger.

Det er ikke bestandig at kommunen tar det ansvaret den har overfor personer med utviklingshemning. Kanskje må en se på nye løsninger.

Freddy de Ruiter fikk mange spørsmål etter talen.

De fleste handlet om inkludering og muligheter for alle i samfunnet.

Det kom også tydelig fram at mange ønsket å være aktive i eget liv i egen bolig.

Å ha en jobb eller aktivitet å gå til var også et ønske.

Personer med utviklingshemning trenger politikere som vil og kan ta noen tøffe tak for dem, sier Freddy de Ruiter.

Det har han lyst til å være med på.

Ønsker du deg jobb?

Kunne du tenke deg å jobbe som støttekontakt for en eller flere personer i Gjøvik kommune?

Vil DU bety noe helt spesielt for en ungdom eller voksen?

Du må være fylt 18 år, og det er en fordel at du har førerkort og bil til disposisjon.

Lønn og utgiftsdekning er ikke så dårlig som du tror, du vil bli overrasket.

Jobben gir deg mye, og kan ikke bare måles i kroner og øre – du får mye mer igjen:

- Du hjelper din venn til positiv fritid.
- Du kan få nyttige erfaringer og fine sosiale utfordringer.
- Men fremfor alt – du treffer mange hyggelige mennesker.

Høres dette interessant ut?

Ta kontakt for en uforpliktende prat!

Kontakt kulturkontoret

i Gjøvik kommune, Solvor Sandmark,
tlf. 61 18 96 39 eller 46 91 15 98. E-mail:
solvor.sandmark@gjovik.kommune.no

Gjøvik kommune
Kultur

Lærer om rettigheter med pc eller nettbrett

- Det overordnede målet med NFUs prosjekt «Kjenn dine rettigheter» er å øke bevisstheten blant personer med utviklingshemning om hvilke rettigheter de har i Norge. Det gjelder både i forhold til FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne og norske støtteordninger.

TEKST OG FOTO: BITTEN MUNTHE-KAAS

SFA møtte prosjektleder Terje Grimstad og seniorrådgiver Gro Marit Rødevand i selskapet Karde AS da de sammen med Mari Digernes og Katrine Printz Moe holdt på med avslutningen av prosjektarbeidet. Resultatet av arbeidet er lettest tekst, bilder, filmsnutter og tegne-

serier om rettigheter, stønader og ordninger for tilrettelegging for personer med utviklingshemning i Norge. Alt skal legges ut på NFUs nettsider. Det er dessuten utviklet en interaktiv rettighets-quiz som også skal bidra til å øke deltakernes kunnskap og bevissthet om deres rettigheter. Materialet skal lanseres i diverse relevante fora 1. september i år.

Gro Marit Rødevand sier i en samtale med SFA at dette prosjektet er et tiltak støttet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet for å bedre levekårene og livskvaliteten for mennesker med nedsatt funksjonsevne. - Det lages materiale for mennesker med utviklingshemning i form av lett tilgjengelig informasjon om deres rettigheter.

På spørsmål om hva som er bakgrunnen for dette prosjektet, svarer Rødevand at NFU i sitt arbeid ser et stort behov for å øke bevisstheten blant personer med utviklingshemning om deres FN-rettigheter i Norge. NFU ser også at også familiemedlemmer og støtteapparatet trenger samme kunnskap. - All erfaring viser at mennesker med utviklingshemning er spesielt utsatt for omgivelsenes mangel på respekt for sine rettigheter. Dette fører ofte til at mange får redusert sin medbestemmelsesrett.

Quiz som virkemiddel

- Hvorfor har dere valgt nettopp quiz som et av virkemidlene for å øke utviklingshemmedes kunnskaper om sine rettigheter?

- All erfaring viser at quiz virker engasjerende og motiverende. I dette arbeidet har vi spesielt tatt sikte på å utforme qui-

zener maksimalt tilgjengelige. Quizen skal kunne tas på PC, nettbrett eller smarttelefon. Det betyr at det for hvert spørsmål i quizene vil være mulig å finne svaret ved hjelp av lettest tekst og film, bilde eller tegneserie. Det vil også være mulig å få teksten opplest.

Deltakerne skal kunne velge mellom forskjellige svaralternativer. Ettersom mange personer med utviklingshemning har dårlige leseferdigheter og/eller mangelfull forståelse for det de leser, vil filmsnutter, bilder, tegneserier og lydopplesning kunne bidra til å gjøre det enklere også for dem å finne fram til den riktige løsningen. Det at deltakerne selv må lete litt for å finne det riktige svaret, er i seg selv en god læringsprosess. Det har vært viktig for oss å kvalitetssikre dette materialet. Vi har derfor fått et titalls personer med utviklingshemning til å bidra til det.

- Kan du gi et par eksempler på hva slags quiz-spørsmål deltakerne skal svare på?

- Et eksempel er «Har du rett til å eie din egen bolig?», et annet dreier seg om ankemuligheter ved avslag på søknader, svarer Gro Marit Rødevand.

Hun opplyser for øvrig at informasjon om de ferdige produktene skal legges ut både på NFUs og Kardes nettsider. - Det skal i tillegg formidles informasjon om prosjektet til en rekke andre relevante fora, ikke minst for å oppnå redaksjonell omtale i aktuelle tidsskrifter. En informasjonsbrosjyre om prosjektet og produktene skal dessuten sendes ut til en rekke mottakere i NFUs og Kardes kontaktnett, sier Gro Marit Rødevand.

Daglig leder Terje Grimstad i Karde har ledet rettighetsprosjektet.

Seniorrådgiver Gro Marit Rødevand sammen med sine to medarbeidere Mari Digernes (til venstre) og Katrine Printz Moe.

LETTLEST

Prosjektet "Kjenn dine rettigheter" skal gi personer med utviklingshemning økt forståelse om FN-rettighetene deres i Norge.

Gro Marit Rødevand i selskapet Karde er en av dem som arbeider med prosjektet.

Prosjektmedarbeiderne har laget lettlest tekst, bilder, filmsnutter og tegneserier om rettigheter og ordninger. Det er også laget en rettighetsquiz.

Den skal være med på å øke kunnskapen til deltakerne og gi økt forståelse om rettighetene deres.

Prosjektet er et tiltak støttet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Det skal bidra til å bedre levekårene og livskvaliteten for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Mange involvert

Prosjektet «Kjenn dine rettigheter» er finansiert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet med NFU som prosjekteier. Mye av arbeidet utføres av Karde AS som har lang erfaring med IKT-prosjekter rettet mot mennesker med utviklingshemning.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som har fulgt opp arbeidet tett fra start med deltakere fra Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning (NAKU), Karde og NFU.

Sistnevnte var representert ved generalsekretær Vibeke Seim-Haugen, organisasjonssjef Tone Hammerlund og forbundets to jurister, Hedvig Ekberg og Kristine Vierli.

Global rapport om likhet for loven

Inclusion International lanserte nylig sin siste globale rapport. Den tar for seg artikkel 12 i FN-konvensjonen og gir oss et grundig bilde av hvordan mennesker med utviklingshemning kan ta egne valg og kontrollen over egne liv. Den forklarer også familienes viktige rolle når store beslutninger skal fattes.

AV: HELENE T. STRØM-RASMUSSEN

Rapporten presenterer perspektivet til 600 personer med utviklingshemning og deres familier fra hele verden. Rettighetsforkjempere og 80 organisasjoner fra mer enn 40 land er også bidragsytere.

Det viktigste perspektivet som kommer fram fra personer med utviklingshemning, handler om at de ønsker å bli hørt og selv vil bestemme hvordan de vil ha det.

Familieene sa: - Vi trenger hjelp for å kunne støtte våre familiemedlemmer med utviklingshemning til å ta egne valg.

Foreldreorganisasjonene sa: - Vi møter utfordringer når vi skal imøtekomme ønskene til personer med utviklingshemning.

Selvstendighet betyr ikke å være alene

Retten til å bestemme selv gjelder på alle områder; helse, økonomi, eiendom, privatliv og deltakelse i lokalsamfunnet. Tidligere var det ofte en tredje part (verge, foreldre, kommuneansatte) som tok avgjørelser på vegne av den enkelte personen med utviklingshemning. Etter at konvensjonen trådte i kraft i mai 2008, har det både skjedd et tydelig skifte i forhold til praksis og en stor diskusjon om hvordan retten til medbestemmelse skal kunne gjennomføres. Lover og rettspraksis har blitt endret i flere land slik at det å kunne ta egne valg etter hvert har blitt

en reell rettighet for personer med utviklingshemning. Foreldreorganisasjoner har spilt, og spiller, en viktig rolle for å få gjennomført disse endringene.

Hjertet i konvensjonen

Artikkel 12 om likhet for loven, blir sett på som hjertet i konvensjonen. Det å ha rett til medbestemmelse er viktig for å sikre alle andre rettigheter. For at personer med utviklingshemning skal bli hørt der politiske beslutninger tas, må deres stemmer bli hørt og anerkjent i det daglige liv.

Det er vanligvis to grunner til at personer med utviklingshemning blir fratatt muligheten til å bestemme selv. Den første handler om fordommer og myter om at personer med utviklingshemning ikke har «kapasitet» eller kan uttrykke seg. Den andre årsaken er at deres eneste nettverk ofte består av familiemedlemmer og tjenesteytere, som ofte uttaler seg på den enkeltes vegne.

Medbestemmelse – en forutsetning

Tidligere globale rapporter fra Inclusion International har handlet om inkluderende utdanning, retten til å bo i lokalsamfunnet og å bekjempe fattigdom. Funnene i den siste rapporten viser at de andre målene ikke kan nås uten at vi anerkjenner, respekterer og støtter retten personer med utviklingshemning har til å bestemme over eget liv.

Medbestemmelse handler om retten til å gifte seg med den man vil. (Illustrasjonsfoto: Inclusion International)

Tittelen på Inclusion Internationals siste globale rapport er «Independent But Not Alone: A Global Report on the Right to Decide». Den kan lastes ned enten fra www.nfunorge.org eller fra Inclusion International hjemmeside www.inclusion-international.org

NFU har gitt økonomisk støtte slik at stemmene til medlemmer i Inclusion Africa blir reflektert i rapporten.

Artikkel 12 i Konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Likhet for loven

1. Partene bekrefter at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til å overalt å anerkjennes som en person i rettslig henseende.
2. Partene skal erkjenne at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rettslig handleevne på lik linje med andre, på alle livets områder.
3. Partene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne tilgang til den støtte de kan trenge for å kunne bruke sin rettslige handleevne.
4. Partene skal sikre at alle tiltak som gjelder utøvelsen av rettslig handleevne, har bestemmelser om hensiktsmessige og effektive beskyttelsesmekanismer for å hindre misbruk i samsvar med internasjonale menneskerettsbestemmelser. Slike mekanismer skal sikre at tiltak som gjelder utøvelsen av rettslig handleevne, respekterer vedkommende persons rettigheter, vilje og preferanser, at det ikke foreligger noen interessekonflikt og utilbørlig påvirkning, at de er forholdsmessige og tilpasset vedkommendes omstendigheter, og at de gjelder for kortets mulig tid og skal gjennomgås jevnlig av en kompetent, uavhengig og upartisk myndighet eller rettsinstans. Beskyttelsesmekanismene skal stå i forhold til hvilken grad tiltakene berører vedkommendes rettigheter og interesser.
5. I samsvar med bestemmelsene i denne artikkelen skal partene treffe alle tiltak som er hensiktsmessige og effektive for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har lik rett til å eie eller arve eiendom, til å kontrollere sine egne økonomiske forhold, og til lik tilgang til banklån, pantelån og andre former for kreditt, og skal sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke vilkårlig blir fratatt sin eiendom.

Idrettspris til trugeløpere

Gjøvik Kommunes Idrettspris for 2013, ble nylig delt ut. For første gang var det utøvere med utviklingshemning blant prisvinnerne. Alle tok medalje i trugeløp under Special Olympics Winter Games i Sør-Korea 2013.

Det var åtte utøvere som konkurrerte i hver av de fem finallene og ekstremt jevnt i alle heatene. For å ta medalje måtte de ha full klaff og perse, og det gjorde trugelandslaget fra Mjøsbyen til gangs. Henrik Jostad gikk helt til topps og tok gullet. Pål Anders Danielsen, Maria Solbu Danielsen og Kjersti Kålås tok alle bronse.

Det var hele 67 nasjoner som deltok i trugekonkurransene. Ingen

annen idrettsgren hadde så mange deltakere. Gjøvik-lagets medaljehøst var derfor ekstra gjevt – ikke minst fordi det var første gang Norge stiller med et trugelandslag i Special Olympics.

Gjøvik kommunes idrettspriser ble denne gangen delt ut til i alt 19 utøvere i ulike idrettsgrener, fra styrkeløft til langrenn.

Vi gratulerer!

Stolte prisvinner. Fra venstre Henrik Jostad, Kjersti Kålås, Maria Solbu Danielsen og Pål Anders Danielsen (Foto: Oppland Arbeiderblad)

LETTLEST

Trugelandslaget fra Mjøsbyen fikk medaljer i trugeløp under Special Olympics Winter Games i Sør-Korea 2013.

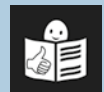
Henrik Jostad tok gullet.

Pål Anders Danielsen, Maria Solbu Danielsen og Kjersti Kålås tok alle

bronse.

Nå har de fått Gjøvik kommunes Idrettspris for 2013, som nylig ble delt ut.

Det er første gang det er det utøvere med utviklingshemning blant prisvinnerne.

Endelig!

- Dette er en gledens dag! Endelig – og etter altfor mange års kamp – skal lovfestingen av Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) opp i Stortinget!

Klart signal fra vertskapet!

Tom Høidahl har hatt en god hverdag med BPA i flere år allerede. Ingen tvilte på hans glede over at andre også skal få oppleve det. Her forevige sammen med vertskapet på kakefesten – fra venstre Morten Wold (Frp), Kari Kjønås Kjos (Frp) og Elisabeth Røbekk Nørve (H).

PÅ KAKEFEST: BITTEN MUNTHE-KAAS

Det var tre svært oppstemte medlemmer i helse- og omsorgskomiteen, Kari Kjønås Kjos (Frp), Morten Wold (Frp) og Elisabeth Røbekk Nørve (H), som møtte gjestene de hadde invitert fra brukerorganisasjonene til kakefest på Løvebakken nylig. Det skjedde kort tid i forkant av det som bare noen dager senere skulle ende opp som et historisk stortingsvedtak.

Stemningen var høy og det var ingen sure miner blant de fremmøtte fra Norges Handikapforbund, ULOBA, Jag og NFU over at de måtte vente litt før vertskapet kom løpende fra komitémøtet der BPA-

saken var avgitt. Alle de tilstedeværende takket og roste hverandre for samarbeidet som har resultert i at mange flere mennesker med funksjonsnedsettelse og bistandsbehov endelig skal få muligheten til å leve normale liv.

Utvidet rettighet

Elisabeth Røbekk Nørve var glad for at helseminister Bent Høie hadde lyttet til høringsuttalelsene som kom inn etter de rødgrønnes forslag til modell, og at han deretter utvidet rettigheten til BPA til også å omfatte støttekontakt og avlastning for foreldre med hjemmeboende

barn under 18 år. Kari Kjønås Kjos mente at dette vedtaket er blitt en god start, men at regjeringen også er tydelig på at den vil vurdere om rettigheten bør utvides ytterligere ved en senere anledning.

Kari Kjønås Kjos oppfordret i tillegg de fremmøtte organisasjonene til å være vaktbikkjer ute i kommunene, og passe på at de som har rett til BPA, får den hjelpen de skal ha. - Nå er det viktig at dere passer på at kommunene leverer! Dere må for all del gi beskjed til oss hvis tilbudet om BPA eventuelt ikke fungerer, presiserte Kari Kjønås Kjos – til stor applaus fra festdeltakerne.

Facebook-gruppe skaper tilhørighet

- Da jeg spurte om det var et ønske og fikk mange tilbakemeldinger på at det var behov for et felles og lukket facebook-forum for «Foreldre som har barn med spesielle behov i Elverum» startet jeg en gruppe. Jeg husket så altfor godt hvor alene jeg følte meg da Marcus var liten og jeg ikke kjente noen andre foreldre med de samme utfordringene som jeg stod overfor.

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Trude Arntsen (28) har med etableringen av ovennevnte facebook-gruppe for vel et år siden gitt foreldre i Elverum og omegn et nettverk der de kan diskutere felles erfaringer og problemer. I skrivende stund (juli 2014) teller gruppen 40 mødre, 2 fedre og null fagfolk. Sistnevnte får ikke adgang her.

Arntsen viser til at når foreldre med barn og unge med funksjonsnedsettelser møter utfordringer og/eller lurer på hva de skal gjøre, har det gang på gang vist seg at medlemmene i gruppen kan hjelpe hverandre og sammen finne løsninger på det den enkelte vil ha svar på. Det kan dreie seg om alt fra hvilke rettigheter den enkelte familie har krav på til tips om hvordan man kan søke om et eller annet. Deltakerne i gruppen får i tillegg fortløpende informasjon om saker av felles interesse, ulike sammenkomster, møter og arrangementer.

Trude Arntsen la selv ut spørsmål av facebook-gruppen i kjølvannet av at Elverum kommune nylig vedtok at barn, unge og voksne fra nå av skal få Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) fra andelslaget Uloba. - Jeg ville vite hva de andre medlemmene i gruppen visste om denne tilbyderen. Svarene jeg har fått, har forsterket mitt inntrykk av at dette vedtaket er bra for oss som har barn og unge med funksjonsnedsettelser. Med tjenesteyting i kommunal regi har vi ingen rett til å bestemme hvem som skal gi tjenester til familiemedlemmene våre. Nå får jeg for eksempel retten til selv å ansette assistentene som skal passe på gutten min. Selv om det vil kreve en del arbeid å være arbeidsleder i regi av Uloba, er det å få kontroll over hvem som går inn og ut av hjemmene våre likevel verdt det, mener Trude Arntsen.

- Er det bare foreldre fra Elverum som kan bli medlemmer av den lukkede facebook-gruppen?

- Vi er fleksible – og har for det første ikke satt noen begrensninger for hva slags diagnoser barna til våre facebook-medlemmer kan ha. Her er det fritt fram for foreldre med barn fra alt med ADHD til tyngre diagnoser. Vi har også sagt ja til foreldre i nabokommunen Løten der det ikke er startet noen tilsvarende.

Det stilles heller ikke krav om at foreldrene må være medlem av NFU. Jeg var selv medlem av Handikappede Barns Foreldreforening tidligere, men da jeg møtte nåværende leder av NFU Elverum lokallag, avgjorde tilhørigheten og kontakten med menneskene jeg kjente lokalt mitt endelige valg av organisasjon. Da jeg siden startet

facebook-gruppen, inviterte jeg med foreldrene jeg kjente – som så gjorde det samme – og dermed var vi i gang. Vanskeligere var det ikke!

- I hvilken grad tror du en slik facebook-gruppe kan bety noe for rekrutteringen av nye medlemmer til NFU?

- Det er vanskelig å svare på – med tanke på vår fleksible innstilling til at foreldrene i vår facebook-gruppe ikke behøver å være medlemmer av NFU. Jeg registrerer samtidig at NFU Elverum lokallag har fått mange nye medlemmer i løpet av det siste året. Det ville selvsagt vært veldig hyggelig hvis deltakelse i facebook-gruppen har påvirket foreldre til å bli medlemmer i forbundet også, svarer Trude Arntsen.

Trude Arntsen og sønnen Marcus (11) på hjemmebane.

Stemningen på Morodals-festivalen er helt spesiell. Og når værgudene slår til, kan ikke publikum ha det bedre.

Moro i Morodal!

Nok en gang var værgudene på arrangørenes side ved den årlige, inkluderende Morodalsfestivalen på og foran scenen i Sand. Der skapte det store trekkplasteret Rein Alexander stor nostalgisk begeistring blant de godt over 1000 publikummerne.

AV: BITTEN MUNTHE-KAAS

Årets festival var den femte – og ble åpnet av presten Einar Gelius, som holdt et tankevekkende foredrag om «Nestekjærlighet, etikk og et inkluderende samfunn». Deretter sørget Vidar Letho's Half Man Band for underholdningen på den musikalske pubkvelden.

Programmet ved årets festival ellers var som vanlig spennende sammensatt med

varierte musikk av band som Bjølsen Valsemølle, Fargebandet, Rytmeregn, Torstein Rolstad og Sputnik. Sistnevnte har livstidskontrakt og møtte som vanlig opp med både kone, truser og cd-er.

Vokser

Dette arrangementet har fått et stort geografisk nedslagsfelt, som bare vokser seg større. Arrangørene satser på stadig flere utenlandske artister til den store utescenen på det idylliske parkområdet et steinkast fra vannet. I år kom det nederlandske bluesbandet United in Music på sitt andre besøk.

Selv om Rein Alexander innfridde alle forventninger, var det likevel de (inkludert undertegnede) som mente at musikerne og vokalistene fra Nederland tok kaka. De talentfulle artistene med utviklingshemning leverte et fyrverkeri av et sceneshow med swing og blues. De spilte fletta av festivalpublikummet som ikke kunne få nok. Ikke så overraskende. Publikum i Oslo hadde også latt seg imponere over

konserter bandet holdt i paviljongen foran Nationaltheatret i Oslo dagen før.

Nå vil bandet etablere seg i Norge – og lederen av NFU Oslo fylkeslag, Helene Wilberg, er nå på jakt etter potensielle artister med utviklingshemning som kan tenke seg å være med. I så fall må de først gjennom en audition.

Fotografene

Og som om ikke de velvillige værgudene, de idylliske omgivelsene, den gode stemningen, de spennende musikalske innslagene var nok nok: En fantastisk salgsutstilling med bilder av spanske fotografer fra NwnPhoto som er blinde, ikke kan se, har store bevegelseshemninger og/eller utviklingshemning ble vist i Sand kirke – et par titalls meter fra festivalområdet. De altfor få som kjente sin besøkestid og hørte det utrolige foredraget av initiativtakeren til denne kreative virksomheten, glemmer det aldri!

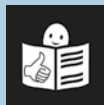

Blues og rockebandet United by music leverte et forrykende sceneshow.

Rein Alexander skapte stor nostalgisk begeistring.

LETTLEST

Det var mye variert musikk på Morodalsfestivalen i år.

Før musikerne slapp til, åpnet presten Einar Gelius festivalen.

Han snakket om "Nestekjærlighet, etikk og et inkluderende samfunn".

Bjølsen Valsemølle var der pluss Fargebandet, Tytmeregn, Torstein Rolstad – og Sputnik.

Sputnik møtte som vanlig opp med kone, truser og cd'er.

Rein Alexander var det store trekkplasteret.

Men det var det nederlandske bluesbandet United in Music som tok kaka.

Musikerne med utviklingshemning leverte et fyrverkeri av et show med swing og blues.

De spilte fletta av festivalpublikumet som ikke kunne få nok.

Den spanske fotografen Vincente Fernandez tok bilder fra han kom til han dro fra Morodalsfestivalen og stilte også ut flere av egne bilder på salgsutstillingen i Sand kirke.

Stolthetsprisen til Empo-TV

Mangfold, stolthet og forventning er Empo TVs viktigste verdier. Dette formidler medarbeiderne i TV-kanalen for og med personer med utviklingshemning i sine mange reportasjer. Og for sitt arbeid med å synliggjøre mennesker med funksjonsnedsettelse ble de nylig – sååå vel fortjent – belønnet med Stolthetsprisen 2014.

MED I STOLTHETSPARADEN: BITTEN MUNTHE-KAAS

Juryen som blant andre bestod av NFUs forbundsleder, Jens Petter Gitlesen, skriver blant annet i sin begrunnelse: *«Årets prisvinner fortjener Stolthetsprisen fordi de utfordrer alle til å se forbi funksjonsnedsettelse og i stedet se personlighet, ferdigheter og et budskap. En måte å skape likestilling kan være å synliggjøre funksjonshemmede som aktive samfunnsaktører og gi oss funksjonshemmede vår rettmessige plass – og en mikrofon. Årets prisvinner gjør nettopp dette!»*

Prisutdelingen skjedde under scenearrangementet på Jernbanetorget etter Stolthetsparaden, som i år var den syvende i rekken som en del av Independent Living-dagene og markerer funksjonshemmedes likestillingskamp. Funksjons-

hemmedes rett til arbeid og rettighetsfesting av BPA var paradens to fokusområder i år – og sistnevnte ble endelig vedtatt av et enstemmig et par dager etter.

Appell

Før paraden var det appell på Eidsvoll plass foran Stortinget ved daglig leder i ULOBA, Vibeke Marøy Melstrøm, som blant annet understreket betydningen av at det etter rettighetsfestingen av BPA blir svært viktig å følge med på hvordan kommunene praktiserer denne ordningen i fremtiden. Hun stilte samtidig krav om at stortingspolitikere må utforme en forskrift med en klar definisjon av BPA. - En slik forskrift må sikre lik praktisering av BPA i alle kommuner, i tråd med Norsk

Standard for BPA og med utgangspunkt i intensjonen om at mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne delta og bidra i samfunnet som andre, presiserte Marøy.

Hun understreket samtidig at den foreslåtte timegrensen, som vil si at retten til BPA kun skal gjelde de som har vedtak på mer enn 32 timer pr. uke, vil stenge funksjonshemmede med et relativt begrenset assistansebehov ute. Dette til tross for at BPA er avgjørende for den enkeltes muligheter til å ta utdanning og få jobb. - Den foreslåtte øvre aldersgrensen for BPA-retten på 67 år er heller ikke sammenfallende med at arbeidstakere skal stå lenger i jobb og være aktive i alderdommen, sa Uloba-lederen.

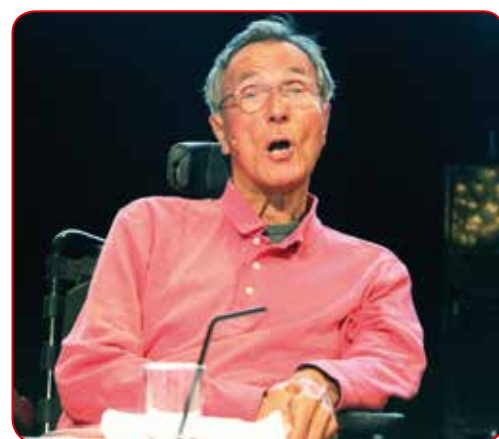
Tegnspråktolken i aksjon under konserten på Jernbanetorget.

Paradedeltakere før avmarsj.

NFUere fra Haugesund forevige under paraden.

Leder av Independent Living Institute, Adolf Ratzka, forevige under sitt foredrag på Independent Living-seminaret i Oslo i kjølvannet av Stolthetsparaden.

Scenearrangementet

Etter hennes appell gikk de mange hundre stolte, sterke og synlige deltakerne i paraden fra Stortinget ned Karl Johan til Jernbanetorget der det i tillegg til prisutdelingen var taler, appeller og underholdning. Der fikk publikum også overbrakt en hilsen på storskjerm fra de over 200 jublende deltakerne i Stolthetsparaden på Solgården i Spania. Den gikk av stabelen samtidig med arrangementet i Oslo.

LETTLEST

Empo-TV fikk årets Stolthetspris. Prisutdelingen skjedde på Jernbanetorget etter Stolthetsparaden.

Mangfold, stolthet og forventning er de viktigste verdiene til Empo TV.

Medarbeiderne i TV-kanalen for og med personer med utviklingshemning viser dette i reportasjene sine.

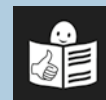
Empo TV arbeider for å rette oppmerksomheten

mot personer med funksjonsnedsettelse.

Stolthetsparaden i år var den syvende.

De to viktigste temaene i paraden var funksjonshemmedes rett til arbeid og rettighetsfesting av BPA.

Rettighetsfestingen av BPA ble vedtatt av et enstemmig storting et par dager etterpå.

Vennskapskamp på Skaugum

Samtidig som verdens beste fotballspillere kjempet om VM-gull i Brasil, ble det arrangert fotballkamp mellom Røa Unified og Team Norway på Skaugum.

Spillerne samlet etter endt dyst. (Foto: NTB Scanpix.)

Kampen ble arrangert av Norges Fotballforbund (NFF) i samarbeid med kronprinsparet.

Røa Unified er et 7-er fotballag med personer med utviklingshemning fra Oslo-regionen, som liker å kalle seg Norges morsomste fotballag. Spillerne er i alle aldre og utgaver – med en stor felles interesse og lidenskap for fotball.

I tillegg til kronprinsfamilien var Team Norway forsterket med blant andre Mats Møller Dæhli og Jan Åge Fjørtoft. Røa Unified stilte til gjengjeld med Pål Berntsen, som ble kåret til banens beste – og ikke ga seg før han hadde scoret fire mål.

NTB skriver at stillingen etter full tid var 5-5. Lagene ble da enige om å avgjøre kampen på golden goal, det vil si første målet vinner. Vinnermålet til Røa Unified ble satt inn av Jørgen Postmyr etter at kronprins Haakon hadde laget straffespark.

I tillegg til Berntsen og Postmyr kom også Hans-Henrik Karlsen på scoringslisten for vinnerlaget. Også Team Norway hadde spillere som vet hvor målet står. Prinsesse Ingrid Alexandra scoret for eksemplet to av dem.

Hensikten med denne vennskapskampen var å rette søkelyset på en del av fotballfamilien som ikke får den oppmerksomheten den fortjener og på idretten som integreringsarena.

Sommerkurs om Karlstad-modellen

20 familier med barn med Downs syndrom møttes i Fredrikstad nylig for både å lære om Karlstad-modellen, dele erfaringer og lære om sakkyndig vurdering, klageadgang og rettigheter og plikter.

– Vi erfarer stadig oftere at det er pårørendes kunnskap om lover og regler som avgjør hva slags tilbud barna får, sier initiativtager Karianne Hjørnevik Nes. – De sitter på mye verdifull kunnskap og erfaringer. På dette kurset formidler de mer erfarne av sin kunnskap til de som

kan mindre.

Både foreldre og fagfolk deltok på fagdagen om Karlstad-modellen. Hensikten med det er å motivere deltakerne til å satse på barnas språkutvikling. Både forelesninger og workshops ble preget av engasjement og interesse. En mor sa det slik: “Nå drar vi hjem og setter i gang – for nå vet vi hvordan!”

Karianne Hjørnevik Nes mener at opplæringstilbudet til familier og fagfolk som bruker tegn som støtte, generelt er svært mangelfullt. – Vi arrangerer derfor kurs i egen regi i stedet. Det er avgjørende for hele familien at barna får mulighet til å utvikle et forståelig språk.

Dette var femte gang Ups & Downs arrangerte sommerkurs om Karlstad-modellen. – Tilbakemeldingene vi får hver gang får oss til å fortsette. Når takknem-

Mens de voksne var på kurs ble det arrangert flere aktiviteter for barna. (Foto: Karianne Hjørnevik Nes)

lige foreldre og fagfolk takker oss og drar hjem med ny kunnskap og energi til å hjelpe barnet sitt, har vi lyktes, presiserer Karianne Hjørnevik Nes.

Godt eksempel

Fylkesmannen i Østfold hadde nylig tilsyn med bruk av tvang overfor personer med utviklingshemning i Råde kommune. I sin oppfølgingsrapport skriver fylkesmannen at det ikke ble funnet avvik fra lov eller forskrift og at tilsynet derfor er avsluttet. Med andre ord: Et eksempel til etterfølgelse.

BAB Trasopp AS

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har levert endelig rapport med tre avvik fra sitt tilsyn ved BAB (forkortelse for Bolig, Avlastning, Bistand, red.anm.) Omsorg AS, avdeling Trasopp.

BAB Omsorg AS er en privat virksomhet som etter avtale med bydeler og kommuner yter omsorgstjenester til personer med varierte og sammensatte behov. Virksomheten er organisert som et aksjeselskap med styre, daglig leder, 3 enhetsledere og stedlige avdelingsledere. Selskapet driver både samlokaliserte boliger med døgnskcontinuerlig bemanning, boligavlastning, SFO, dagsenter, helge- og sommeravlastning.

Fylkesmannens tilsyn ble gjennomført ved den ene av de samlokaliserte boligene med døgnskcontinuerlig bemanning som virksomheten driver, BAB Omsorg AS, avdeling Trasopp. Her bor det tre brukere, mens det i alt er plass til fem på heltid ved avdelingen. Primær målgruppe er unge/voksne med utviklingshemning og ulik grad av bistandsbehov, autisme, ulike syndromer og utfordrende atferd.

I fylkesmannens rapport kommer det fram at BAB Omsorg Trasopp AS ikke sikrer at de aktuelle brukerne får et forsvarlig tjenestetilbud etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Rapporten viser også at BAB Omsorg AS Trasopp ikke sikrer at bruk av tvang og makt etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, kapittel 9, brukes i henhold til lovverket. Det kommer i tillegg fram at BAB Omsorg Trasopp ikke sikrer at alle ansatte ved avdelingen har tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter som kapittelet om bruk av makt og tvang overfor personer med utviklingshemning krever. Det blir heller ikke sikret at lovens dokumentasjonskrav blir etterfulgt.

Rapporten kan leses i sin helhet på www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/

Ringerike

Fylkesmannen i Buskerud har foretatt tilsyn med tjenester og undersøkt hvordan Ringerike kommune ivaretar sine plikter etter helse- og omsorgstjenesteloven. Fylkesmannen har også undersøkt hvordan tjenester blir innvilget og iverksatt og hvordan kommunen ivaretar veiledningsplikten, brukermidvirkning og evaluering av tjenestene.

Tilsynet resulterte i tre avvik: Kommunen har for det første ikke etablert systemer som sikrer forsvarlig saksbehandling. Det blir heller ikke systematisk vurdert om tildelte tjenester er forsvarlige. Saksbehandlingen av tjenesten omsorgslønn er dessuten ikke i overensstemmelse med gjeldende regler.

Det ble i tillegg gitt en merknad som handler om at ikke alle brukere får dusj og praktisk bistand når tjenesten skulle vært gitt på en bevegelig helligdag.

Ringerike kommune fikk først frist til 27. juni som så ble forlenget med en uke til å lage en plan både for hvilke tiltak som skal iverksettes for å rette avvikene og hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir satt i verk. Da SFA tok kontakt med revisjonsleder Wenche Jensen 5. august hadde hun ennå ikke hørt noe fra kommunen.

Aleris

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har hatt tilsyn med Aleris Ungplan og BOI AS på Bjørklundtunet i Sylling i Lier kommune der det gis heldøgns tjenester til fire voksne menn med utviklingshemning. De fire kommer fra en kommune i Akershus og tre bydeler i Oslo.

Tilsynet handlet om hvorvidt virksomheten sikrer at aktuelle brukere får forsvarlige tjenester etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Rapporten viser for det første avvik i forhold til at tjenesteyterne ikke får tilstrekkelig opplæring og veiledning. Informasjon og dokumentasjon blir heller ikke sikret forsvarlig. Tilsynet omfattet dessuten hvorvidt denne virksomheten sikrer at bruk av makt og tvang skjer i henhold til lovverket overfor de samme brukerne. Her konkluderes det med nok et avvik – og dermed at så ikke skjer.

Hele tilsynsrapporten ble lagt ut 5. august og kan leses i sin helhet på www.helsetilsynet.no

NFU-kommentar

NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlesen har lagt ut en artikkel om Oslo kommunes bruk av anbud overfor mennesker med utviklingshemning og andre behov for bistand på www.facebook.com/nfu Her viser han til at de langt over 40 tilsynene med omsorgstjenestene i Oslo stort sett viser lovbrudd i alle tilfeller. En bør stille spørsmål ved hvorvidt en kommune som ikke makter å følge lovverket for omsorgstjenester, kan make å føre tilsyn med private tilbydere.

Ovennevnte tilsynsrapporter om Aleris Ungplan & BOI AS og BAB Omsorg AS, viser med all tydelighet at Oslo kommune ikke har gjort jobben sin. Kommunen kan delegere myndighet,

men ansvaret for tjenestene derimot, kan kommunen ikke delegere bort.

Det er på høy tid at Oslo-politikerne tar grep. Kommunen må kvitte seg med Aleris Ungplan BOI og BAB Omsorg AS. De har vitterlig bevist at de ikke kan jobben sin. Kommunen må bygge opp egen kompetanse og sikre forsvarlige tjenester. Skal en først benytte anbud, er det ingen grunn til å legge ut hele bo- og tjenestetilbudet i en pakke.

Tilsynet med Aleris Ungplan BOI og BAB Omsorg AS har vist at anbudsvinnerne har helt andre motiv enn det å sikre faglig forsvarlige tjenester, mener Jens Petter Gitlesen

Foto-opptak i Frognerparken

Fotograf Margrethe Madsbakken i aksjon når hun foreviger norske Mikkel (5) og Siriarani (14) fra Sri Lanka. (Foto: Bitten Muntbe-Kaas)

NFU forbereder for tiden en informasjonskampanje for å rekruttere flere medlemmer blant familier med minoritetsspråklig bakgrunn som har barn og unge med utviklingshemning.

Det arbeides blant annet med en brosjyre med informasjon om den enkeltes rettigheter i Norge på ulike livsområder. Brosjyren vil bli rikt illustrert – og før sommerferien ble det arrangert piknik i Frognerparken der fotograf Margrethe Madsbakken foreviget både norske og minoritetsspråklige barn som kan være aktuelle som fotomodeller i brosjyren.

Brukerstyrt personlig assistanse i Aleris er supert!

tlf: 66 76 18 60
e-post: bpa@aleris.no
www.aleris.no/bpa

Kasteball mellom private leverandører?

Dersom du har et tjenestetilbud som kommunen kjøper av en privat leverandør, kan du risikere å måtte skifte leverandør selv om du ikke ønsker det. Det er fordi lovregler om offentlige anskaffelser skal sikre fri konkurranse mellom leverandørene. Men nå er det foreslått nye regler som setter brukeren i sentrum.

AV ADVOKAT PETTER KRAMÅS
ADVOKATFIRMAET HESTENES OG DRAMER
PETTER.KRAMAAS@HESTENESDRAMER.NO
WWW.HESTENESDRAMER.NO

Det er kommunen som er ansvarlig for tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, men stadig oftere kjøper kommunene tjenester fra private leverandører. Dette kan for eksempel gjelde avlastning, omsorgstjenester i hjemmet eller brukerstyrt personlig assistanse (arbeidsgiveransvaret).

Når det skal kjøpes slike tjenester, gjelder det egne regler om offentlige anskaffelser. Disse reglene slår inn ved oppstart/kjøp av et tjenestetilbud – men også senere, fordi reglene krever at det jevnlig må åpnes for ny konkurranse. Konsekvensen av dette er at mange har opplevd en utrygghet fordi man aldri vet hvem som skal stå for tjenester i neste periode. Og dersom ny leverandør får tilslaget for neste periode, blir det fullt skifte av tjenesteytere. Dersom tilbudet har fungert godt, er slik utrygghet og endring ikke til brukerens beste.

Spesielt ille har det blitt i tilfeller der både bolig og tjenester inngår i tilbudet kommunen har kjøpt. Da blir det flytting til ny bolig i tillegg til skifte av tjenesteytere. Dette kan være svært uheldig for den det gjelder.

Taushetsplikt skal gå foran andre hensyn

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har i et brev*) til Statens helsetilsyn svart på en rekke spørsmål som gjelder forholdet mellom lov om offentlige anskaffelser og helse- og omsorgstjenesteloven.

HOD viser til at det er foreslått nye regler som er ute til høring. Reglene er ennå ikke vedtatt. Et hovedpoeng er at taushetsplikt i de nye reglene går foran andre hensyn i en anskaffelsesprosess. Det er brukeren selv som styrer hvilke opplysninger som kan gis til hvem, og gjennom dette også styrer hvem som kan være aktuelle private leverandører for tjenestene.

Anskaffelser kan i noen tilfeller skje uten å utlevere taushetspliktbelagte opplysninger, for eksempel dersom aktuelle opplysninger kan anonymiseres eller oppdraget på fullgod måte kan konkretiseres gjennom beskrivelse av leverandørens arbeidsoppgaver.

Men for å kunne sikre et godt tilbud vil det ofte være nødvendig å utlevere taushetspliktbelagte opplysninger som er egnet til å identifiserer brukeren. Særlig vil dette gjelde i tilfeller der det foreligger mer kompliserte diagnoser og bistandsbehov.

Dersom brukeren samtykker til at to eller flere bestemte leverandører får utlevert slike opplysninger, blir resultatet en lukket konkurranse mellom disse leverandørene.

Hvis brukeren kun samtykker til at en bestemt leverandør får ulevert opplysninger, vil konkurranse ikke være mulig. Da kan kontrakten tildeles denne leverandøren direkte.

Dersom det finnes en leverandør som allerede har tilgang til aktuelle opplysninger, kan kontrakten tildeles denne leverandøren. Dette gir mulig-

het for å forlenge eksisterende kontakter der brukeren selv ønsker det.

Gjelder anskaffelser til enkeltpersoner

De presiseringene som er gjengitt ovenfor gjelder anskaffelse av tjenester til enkeltbrukere. Det er her taushetspliktrene blir aktuelle.

Mange kommuner velger å anskaffe private tjenester på mer generelt grunnlag. Dette skjer ved at et antall private leverandører inngår avtaler med kommunen om leveranse av aktuelle tjenester – og så stiller kommunen brukerne som får innvilget tjenester fritt til å velge om de ønsker ordinær kommunal tjeneste eller tjeneste fra en av de forhåndsklarerte private leverandørene. Vi ser for eksempel dette som "fritt brukervalg" når det gjelder omsorgstjenester i hjemmet og arbeidsgiveransvar i BPA-ordninger.

**) Brev 7 januar 2014 fra Helse- og omsorgsdepartementet (ref 12/40) til Statens helsetilsyn vedrørende lov om offentlige anskaffelsers konsekvenser for kommuners kjøp av helse- og omsorgstjenester for enkeltbrukere.*

Advokat Petter Kramås

Finnmark

NFU Senja lokallag inviterer til friluftsløp for medlemmer med utviklingshemning og ledsagere på lokallagets hytte på Tranøy i dagene fra 5. – 7. september.

Her blir det mange aktivitetstilbud. Deltakerne skal være mye ute både på havet, ved fiskevann og plukke sopp og bær i skogen før de i samarbeid lage noe godt av fangsten. Selv om påmeldingsfristen er gått ut når dette leses, er det mulig å ta en telefon til Solveig Nylund, telefonnr. 77 85 32 72/ 90 10 12 25 for å høre om det fortsatt er ledige plasser. Hennes mailadresse er sanylund@live.no

Trysil

NFU Trysil og omegn lokallag arrangerte sin første sommerfest etter at laget nylig ble startet opp igjen i kjølvannet av kuttene innen tiltak og tjenester for mennesker med utviklingshemning.

Etter 2008 er bemanningen på dagtilbudene til personer med utviklingshemning i Trysil blitt redusert med nesten 70 prosent. Det er slutt på årlige turer og andre aktiviteter. I den grad det arrangeres turer må deltakerne selv betale både for opphold og ledsagere. Tilbudene ellers er skåret ned til beinet. – Det er kun det lovpålagte og knapt nok det som er igjen, sier leder av lokallaget, Anne Larsen, til lokalavisen Østlendingen.

Hun opplyser at arbeidet med å gjenopprette lokallaget fortsatt er i startfasen og at styret nå satser på et godt samarbeid med kommunen. – Vi har lite å rutte med, men ønsker likevel å arrangere hyggelige sammenkomster for medlemmene noen ganger i året. Lokallaget har også sendt inn en sak til Rådet for funksjonshemmede i kommunen. Her ber vi om at det skal bli mulig å bruke kommunale biler i helgene slik at også mennesker med funksjonshemninger kan komme seg ut på tur, sier Anne Larsen til avisen.

NFU Trysil og omegn lokallag har i dag 26 medlemmer.

Kurs

NFU Hadeland og omland lokallag arrangerer kurs for sine medlemmer med utviklingshemning i høst om «Ta vare på pengene dine». Her vil deltakerne få lære om hvorfor det er viktig å ha oversikt over hva de bruker pengene sine til pluss litt om regnskap og budsjett. Påmeldingsfristen er satt til 1. september.

Interesserte kan enten kontakte Arvid Drolsum på arvid.drolsum@hebb.no som har telefon 613 10 489/95 032 439 eller Mette Karlsrud. Hennes e-post er mette.karlsrud@oppland.org og telefon 934 12 331. Kurset er gratis, går over 4-5 kvelder à 2 timer og starter i september eller oktober avhengig av hvor mange som melder seg på.

Hedmark I

NFU Hedmark fylkeslag kritiserer Yrkesopplæringsnemnda som ikke vil godkjenne et opplæringskontor for lærekandidater i Hedmark.

Lederen for fylkeslaget, Torill Vagstad, skrev nylig et brev til Hedmark fylkeskommune der hun krever svar på hvorfor søknaden om opplæringskontor er avslått. I nemndas vedtak heter det at søknaden avvises på prinsipielt grunnlag. Vagstad ber Hedmark fylkeskommune om å vurdere sitt avslag på nytt. Hun mener det er ulogisk og urimelig at nettopp Yrkesopplæringsnemnda ikke godkjenner opplæringskontoret og i stedet ønsker opplæringskontorer som gir full fagkompetanse og i hovedsak tilbyr læreplasser rett mot fagbrev og svennebrev.

Fylkestingsrepresentant Tone Coucheron (Frp) vil også kjempe for at nemnda skal snu. – Her er det snakk om å ta vare på ungdom med spesielle behov, slik at de kan få et kompetansebevis, sier hun i en kommentar til Hamar Arbeiderblad.

Daglig leder Kersti Grindalen ved arbeidsmarkedsbedriften TUNET AS i Elverum, er også overrasket. Sammen med syv andre tilsvarende bedrifter har tUNET gått sammen om å starte HOLK AS (Hedmark opplæringskontor for lærekandidater). Grindalen mener dette burde være en enkel sak. – Den handler om elever i videregående skole som ikke klarer å følge vanlige opplæringsopplegg fram mot fagbrev og svennebrev. Et alternativ da er å bli lærekandidat og få et delfagbrev, som bevis på kompetanse. Vi kan ta imot disse elevene i våre bedrifter og tilrettelegge praksis og opplæring for dem. Det er for eksempel ikke nødvendig med fullt fagbrev som kokk for å jobbe på en kafé, sier Grindalen. Hun mener Yrkesopplæringsnemnda mangler forståelse for elevenes situasjon og minner samtidig om at flere andre fylker har opplæringskontor for lærekandidater.

Hedmark II

NFU Hedmark Fylkeslag oppfordrer medlemmer og andre interesserte til å sette av lørdag 1. november i avtaleboka. Da arrangerer fylkeslaget kurs og aktiviteter for foreldre/pårørende/fagfolk over temaet "Livet i bofellesskap, et fellesskap på godt og vondt? Suksessfaktorer/negative faktorer". For deltakere med utviklingshemning arrangeres kurset "Kom og dans". Alt skal foregå på nye Rica Elgstua Hotell i Elverum. Medlemmer får store pris-fordeler. Fylkeslagsleder Torill Vagstad kan gi mer informasjon på telefon 402 88 307. Hun har e-post adresse torill.vagstad@gmail.com

NFU-siden

Hordaland

Værgudene var på de 38 deltakernes side under årets sommerleir på Sunnhordland Folkehøgskule. De fikk en fin uke sammen med Geir Tore Søreide som leirsjef. Her var det aktiviteter som friluftsliv, helsedans og hobykurs der deltakerne fikk mange nye venner – og noen også kjæreste – underveis.

Dette var den 12 sommerleiren arrangert i samarbeid mellom Norsk Folkehjelp, Frivillighetssentralen Stord og NFU Hordaland fylkeslag. Det er allerede bestemt at det skal arrangeres leir til neste år også.

Fornøyde deltakere på sommerleir.

Årsmelding

I landsstyrets årsmelding for 2013 er det fyldig omtale av forbundets virksomhet på ulike arbeidsområder. Vi leser blant annet at NFU ved årsskiftet hadde i alt 7996 medlemmer hvorav fylkeslagene Hordaland, Rogaland, Møre og Romsdal hadde flest. NFU Hordaland fylkeslag stod også for den største medlemsøkningen i 2013.

Årsmeldingen er sendt elektronisk til alle fylkeslag. Interesserte kan imidlertid få rapporten i papirversjon ved henvendelse til NFUs sekretariat på telefon 22 39 60 50 eller via post@nfunorge.org

SKI3YGG

Ski Bygg AS
Kjeppestadveien 44, 1400 Ski
Tlf. 64 85 46 00
www.skibbygg.no
Åpent 7-18 (9-15)
Kjøkkenavd: 9-18 (9-15)

Kompetanse og Arbeidssenter Nannestad

Bahusvegen, 2030 Nannestad
Tlf: 66 10 52 35
kan@nannestad.kommune.no

Skolekonferanse

NFU Tromsø lokallag er initiativtaker og medarrangør på skolekonferansen «Klart jeg kan!» som skal arrangeres i Tromsø 9. oktober.

Dette blir en heldagskonferanse som skal gi inspirasjon, der erfaringer skal formidles og ideer utveksles om opplæring for elever med lærevansker og utviklingshemning. Målgruppen for konferansen er lærere, assistenter, ledere, pedagogisk personale ved barne/ungdoms- og videregående skoler i Troms fylke.

Stikkord for foredragene er mestring og muligheter, ulike elektroniske hjelpemidler, lovverk og retten til læremidler, tilrettelegging av undervisning osv. Deltakerne får for eksempel høre Simen og Lars Martin Tannæs-Fjeld fra «Himmeljegerne», foredragsholdere fra Statped, en psykologspesialist og mor, det skal gis informasjon om Alternativ supplerende kommunikasjon (ASK) osv.

Nærmere informasjon kan fås ved henvendelse til Anita Engen på telefon 415 40 392.

Vikingskiplekene

Vi minner om ovennevnte arrangement som går av stabelen 27. september for alle personer i alle aldre med utviklingshemning. Her kan deltakerne melde seg på rekke aktiviteter før samlingen blir avsluttet med premieutdeling, god mat og dans. Påmelding til Hamar kommunes kulturkontor innen 12. september til Wenche Haslie. Hun har telefon 62 56 31 28/98 69 61 17 og e-postadresse wenche.haslie@hamar.kommune.no

DANS!

Hill Sportsdansere inviterer til Vestlandsserie for elite, rekruttering og konkurranse i standard og latin søndag 4. september i Fyllingsdalshallen. Her er det også åpen klasse for dansere med utviklingshemning i vals og swing.

Påmelding til Hill Sportsdansere ved Henry Molvær som har e-post hmolvær@online.no og telefon 48 06 91 67. Påmeldingsfristen er egentlig 31. august – men Molvær sier i en samtale med SFA at det går greit med etteranmeldelser. Påmeldingsskjema ligger på www.hilldans.no Her er det også lagt ut informasjon som kart/kjørebeskrivelse osv.

Konsert

Det skapte store overskrifter i media etter at musikeren Finn Kalvik fikk nok av forstyrrelser fra salen under en konsert nylig. Etter å ha blitt tilsnakket av artisten førte det til at en kvinne med nedsatt funksjonsevne måtte forlate konserten sammen med sine to ledsagere.

Musikeren har siden beklaget det som skjedde og forklart at han trodde kvinnen var full. NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlsen sier i en kommentar til Stavanger Aftenblad at han tror det hele dreier seg om en misforståelse. – Jeg tror ikke Finn Kalvik mente å være ufin. Svært få er det mot personer med utviklingshemning. Dette er trolig snakk om en misforståelse. Ingen mennesker er ufeilbarlige, og i denne saken finnes det flere måter å skvære opp på. Ut fra det jeg har lest i media om denne saken har i hvert fall ikke jeg noe grunnlag for å fordømme Finn Kalvik, sier NFUs forbundsleder.

Rettigheter

Individuell plan (IP) og koordinator er lovpålagte tiltak som skal bidra til å sikre et individuelt tilrettelagt og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester. Både i helse- og omsorgstjeneste- og helsepersonelloven vises det til at IP er en sentral del av forsvarlighetskravet.

Rolf Magnus Grung og Lars Tandberg Jørgensen påpeker imidlertid i artikkelen «Om retten til individuell plan og koordinator» i SOR-rapport 3/14 at den senere tids levekårsundersøkelser har vist at mange personer med utviklingshemning ikke får IP og koordinator. I artikkelen beskriver de både hva IP er i tillegg til viktige oppgaver som omfattes av koordinatorrollen. De viser også til hva som menes med langvarige og koordinerte tjenester og klageregler knyttet til IP.

Konferanse

2. og 3. desember 2014 arrangeres det en nasjonal konferanse i Bodø om målgruppen barn og unge med funksjonsnedsettelse med fokus på gode praksiserfaringer. Det er Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse (Aktiv Ung) som inviterer til konferansen der oppmerksomheten skal rettes mot fysisk aktivitet, likeverdige muligheter og reell deltakelse. Det skal også presenteres god praksis, med erfaringer fra både forsknings-, fag- og brukerperspektiv.

Målgruppen for konferansen er alle som arbeider med barn og ungdom med funksjonsnedsettelse, forskere, politikere og brukere av tiltak og tjenester på disse områdene. Les mer på www.fritidforalle.no

Voldsrisikovurdering

Norske klinikere står bak sjekklisten for voldsrisikovurdering, Brøset Violence Checklist (BVC), som er i bruk over hele verden. Sjekklisten er utviklet ved St. Olavs Hospital, Avdeling Brøset (tidligere kjent som Reitgjerdet).

Den enkle sjekklisten kartlegger seks tegn på risiko for voldsutøvelse hos en person de nærmeste 24 timene, og er vitenskapelig utprøvd i en rekke land i alle verdensdeler, bortsett fra i Afrika.

Det er omtrent 20 år siden arbeidet med sjekklisten startet. Senest i april i år innførte Danmark den som standardverktøy for vurdering av voldsrisiko i psykiatrien. Det er nå satt i gang utprøving av BVC i England blant overgripere med utviklingshemning. Sjekklisten har ført til at mange personer har sluppet å komme i en situasjon hvor de må slå og hvor andre unngår å bli slått.

(Kilde: www.dagensmedisin.no 12/2014)

Idrett

Norges idrettsforbund har en egen kalender med idrettsarrangementer med kurs, konferanser, temakvelder og tiltak som har spesiell fokus på idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse. Du kan også følge dem på Facebook: Idrett for funksjonshemmede – funksidrett. Mer informasjon på www.idrett.no (funksidrett).

Øre-nese-hals

Det anslås at to av tre barn med Downs syndrom har hørselshemning. Til tross for denne høye forekomsten av hørselsskader, er det behov for kunnskap om forekomst, årsaker, språkutvikling, livskvalitet, rutiner for diagnostikk i tillegg til oppfølging av øreplager.

Marit Austeng ved Medisinsk fakultet, Universitetet i Oslo, har i sin doktoravhandling sett nærmere på forekomst av øreplager, hørselstap og språkutvikling hos åtteåringer med syndromet. Kunnskapen som kommer fram i prosjektet, vil bidra til å styrke rutiner og målrette den kliniske praksisen i forhold til målgruppen.

Les mer på www.hlf.no

Trening

I dagene 19. og 20. oktober arrangeres det kurs om trening av personer med utviklingshemning. Kurset gir blant annet grunnleggende kunnskap om rollen som trener, organisering og undervisningsmetoder. Målgruppe for kurset er trenere, instruktører, støtte/fritid og treningskontakter, lærere og assistenter i SFO, foresatte og andre interesserte ressurspersoner. Les mer på www.nnds.no

Kultur?

Friske tanker og nye innfallsvinkler må slippe til i kommunale hoder hvis mennesker med utviklingshemning skal få fritidsaktiviteter de selv ønsker. Størsteparten av kommune-Norge organiserer fritiden for denne gruppen under helse- og sosial. Kanskje flere hadde hatt nytte av å organisere støttekontakttjenesten under kultur? Les mer på www.fritidforalle.no

Rettssikkerhet

- Er rettsikkerheten ved klageordningen i forhold til tjenestene støttekontakt og avlastning etter den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven god nok? Rådgiver Hege Hansen som arbeider hos Byombudet i Bergen kommune reflekterer rundt dette med utgangspunkt i lovverket i en ny artikkel som kan leses i sin helhet ved å gå inn på www.fritidforalle.no

Nettverkssamling

Ansatte i kommunal og frivillig sektor som arbeider for å støtte barn, unge og voksne med ulike bistandsbehov inn i selvvalgte frivillige organisasjoner, møttes nylig til sin 2. nasjonale nettverkssamling i Kvinnherad. Les mer på www.fritidforalle.no

Pårørende-senter

Pårørende til personer med sjeldne diagnoser kan oppleve ulike belastninger og utfordringer og kan trenge støtte, hjelp og veiledning. Pårørendesenteret i Stavanger er et lavterskeltilbud og et nøytralt sted for pårørende. Senteret er bemannet med helse- og sosialfaglig ansatte og tilbudet er gratis. Pårørende kan ta kontakt på telefon 51 53 11 11. Epost-adressen dit er parorende@parorendesenteret.no. Det står mer på www.parorendesenteret.no

Ferie-messe

Norges Handikapforbund Nord-Norge planlegger en messe der tilgjengelige og tilrettelagte ferietilbud skal presenteres. Hensikten er at besøkende skal finne reise-mål og turoperatører som passer for dem. Begivenheten har fått navn Enklere ferie og skal finne sted i Fløyahallen i Tromsø i september.

(Kilde Handikapnytt)

Læringsportal

På hjemmesiden til Nasjonalt Kompetansesenter om Utviklingshemning (NAKU) www.naku.no er det lagt ut en læringsportal med to gratis e-læringsprogrammer. Disse handler om opplæring i forhold til pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 4a og oppfølgingen av helsen til personer med utviklingshemning.

Spesialundervisning

I fjor lå Fredrikstad for første gang under landssnittet for spesialundervisning. Nå bruker kommunen 24.3 prosent av skolebudsjettet på spesialundervisning, mot 24.7 prosent på landsbasis.

Antall elever med vedtak om spesialundervisning er også redusert de siste tre årene. Skoleetaten i Fredrikstad er fornøyd med utviklingen. - Elever har størst læringsutbytte i den sosiale gruppen, eller klassen de tilhører, fastslår Ottar Bruhn i Skoleetatene i Fredrikstad kommune i et intervju med Fredrikstad Blad.

Han viser til Hurrød skole der det nå er færre elever og flere voksne i klasserommet. Det har ført til at behovet for spesialundervisning er blitt mindre. - Mindre grupper og mer voksentetthet er bra for alle elevene. Alle får mer oppmerksomhet og roligere arbeidsforhold. Når vi gir tilpasset opplæring i små grupper, er det ikke behov for spesialundervisning, sier rektor på Hurrød skole, Henning Persson til avisen.

Diskriminering

Stortinget har vedtatt å ta diskrimineringsvernet inn i Grunnloven der paragraf 98 nå lyder: «Alle er like for loven. Intet menneske må utsettes for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling».

Guri Gabrielsen, leder for tilsynsavdelingen hos Likestillingsombudet (LDO) er likevel skuffet over at paragrafen er såpass spesiell. Årsaken er at LDO ønsket en presisering av hvem som særlig er utsatt for diskriminering og støttet derfor forslaget fra Menneskerettighetslovutvalget der det heter at ingen må diskrimineres «... på grunnlag av kjønn, etnisitet, språk, funksjonsevne, seksuell orientering, religion, livssyn, politiske syn, helse, alder eller liknende vesentlige forhold ved en person.»

(Kilde: Velferd 4/2014)

Drengestua

Etter flere uheldige episoder med rullestolbrukere som ikke fikk se kunstutstillingene i galleriet i 2. etasje i Drengestua på Gjøvik gård, tok avdelingen for tilrettelagte kulturtilbud i Gjøvik kommune grep. Nå er en splitter ny trappeheis på plass.

Danmark I

Bornholm regionkommune i Danmark skal spare penger og har derfor kommet med en rekke spareforslag på til sammen 72 millioner kroner. Et av forslagene går ifølge en reportasje på TV2 Bornholm ut på å redusere antall ansatte i bofellesskapet Klintebo. Konsekvensen blir i så fall at en rekke beboere vil bli lagt til sengs allerede klokken 18.30.

- Man tror det er løgn når man leser om et slikt forslag, sier lederen av NFUs søsterorganisasjon i Danmark, Sytter Kristensen i LEV i fjernsynsreportasjen. Les mer på www.lev.dk

Danmark II

Socialpedagogenes Landsforbund i Danmark offentliggjorde nylig en undersøkelse som viser hvordan kommunene i stadig større grad svikter de mest sårbare med funksjonsnedsettelse. Siden 2011 er stadig flere blitt fratatt ledsagerhjelp og støtte til å komme seg ut av eget hjem.

Undersøkelsen er publisert i en større artikkel på nettsiden til NFUs søsterorganisasjon, LEV i Danmark www.lev.dk. Den er basert på spørreskjemaer blant sosialpedagoger i botilbud, dagtilbud osv. for mennesker med utviklingshemning og andre funksjonsnedsettelse i årene 2011, 2013 og 2014. Undersøkelsen dokumenterer at det år for år er blitt foretatt markante nedskjæringer i bistanden til mennesker som trenger mest hjelp i hverdagen.

Danmark III

"Hvis Max angriper, skal du sparke ham i hodet" og "hvis han kommer, skal jeg nok slå ham". Sitatene er hentet fra en utgave av Ekstra Bladet som er lagt ut på www.lev.dk. De viser hvordan ansatte i avmakt – og uten faglig ballast og pedagogisk ledelse – har møtt den 17 årige Max Blom Møller mens han bodde på det kommunale døgnbemannede botilbudet Hartmannshus i København kommune. Max er blind, har autisme og utviklingshemning.

Hans foreldre har i årevis forsøkt å gjøre kommunen oppmerksom på behandlingen sønnen får. Ved årsskiftet mistet de tålmodigheten. De installerte en lydopptaker på rommet til Max. Det er disse opptakene Ekstra Bladet har brukt som dokumentasjon.

Max har flyttet fra Hartmannshus og har i dag et annet og godt tilrettelagt botilbud.

Eigersund

Ifølge Stavanger Aftenblad oppdaget Eigersund kommune nylig helt plutselig at kommunen holdt på å gå på tidenes største økonomiske smell. Nå krever et samlet kommunestyre ekstern granskning.

Saken handler kort fortalt om at Eigersund ikke har kontroll over utgiftene. Kommunen ligger an til å bruke 37 millioner kroner mer enn det er rom for i budsjettet. Tor Inge Rake (V) mener at det mest dramatiske med situasjonen, er at politikerne egentlig ikke vet hva som skjer i kommunen. - Vi bygger våre vedtak på innspill fra rådmannen. Før jul fikk vi vite at det lå an til en smell på 17 millioner. Noen måneder seinere er det blitt mye, mye mer.

Etter litt fram og tilbake samlet kommunestyret seg nylig om et forslag som går ut på at fire sentrale politikere fra opposisjonen og fra flertallspartiene skal lage en bestilling til eksterne granskere. Kun en gang tidligere har kommunen gransket seg selv i nyere tid. Det var i forbindelse med en sak Aftenbladet avdekket om at kommunen hadde kjørt penger beregnet på innbyggere med utviklingshemning inn i den vanlige kommuneøkonomien.

Harstad

Fylkesmannen i Troms vil ha en forklaring på hvorfor bråket rundt Koordinerende enhet i Harstad fortsetter.

Bakgrunnen er at pasient- og brukerombudet i Troms har underrettet Fylkesmannen om «tilstander som det er påkrevd at tilsynsmyndighetene følger opp». I tre år har både ombudet og lokalpressen fulgt nøye med uroen rundt Koordinerende enhet. Misnøyen er kommet til uttrykk fra flere hold – fra pårørende til eldre, til personer med psykiske lidelser, fysiske funksjonshemninger, utviklingshemning og mindreårige. Felles for mange av disse sakene er både klager over mangelfull saksbehandling og ikke minst den manglende respekten pårørende opplever at de blir møtt med av ansatte ved Koordinerende enhet. Harstad Tidende ga nok en gang spalteplass til en større reportasje på www.ht.no om denne saken 18. juni i år.

Idrett

Troms Fylkeskommune, Bardu kommune, Bardu IL og Setermoen svømmeklubb arrangerte nylig fylkesleker i friidrett og boccia for utøvere med utviklingshemning.

Honnørrabatt

Fra 1. juli ble det gjeninnført honnørrabatt på flere av Nettbuss ekspress sine ruter. Bakgrunnen er at opphevingen av rabatten i fjor «...fikk konsekvenser som selskapet ikke hadde forutsett».

Flekkefjord

Formannskapet i Flekkefjord fikk nylig informasjon om hvordan det har gått med flyttingen av syv eldre personer med utviklingshemning fra to omsorgsboliger til sykehjemmet Tjørsvågheimen i løpet av våren.

Holm AS stod for ombyggingen og to beboergrupper flyttet inn i nytt bofellesskap i begynnelsen av april etter boligmøter og informasjonsmøter både for ansatte, beboere og pårørende. Det ble valgt lang-vaktordninger for ansatte for å få færre stillinger og mer kontinuitet for beboerne, med to vernepleiere som ledere. Etter kort tid måtte det mer ombygging til fordi det ble for mye støy.

Holm AS isolerte himling i korridor og satte på støydemping under dører i tillegg til skifte av dører i korridorer og en ny dør for å skille de to enhetene. Byggearbeidene og møbleringen av fellesarealene er nå ferdig. I orienteringen til formannskapet kom det fram at byggeperioden var slitsom både for beboere og ansatte, men at det nå er håp om at de ansatte i det videre arbeidet kan konsentrere seg om videreutvikling av miljøarbeidet.

Spesialundervisning

Utdanningsdirektoratet har lansert en ny og brukervennlig veileder om spesialundervisning.

Jens Petter Gitlesen gir på www.nfunorge.org uttrykk for at alt selvsagt kan gjøres bedre. - Juristene vil savne flere lovhenvisninger. Den som er opptatt av forholdene som nettopp deres barn opplever på skolen, vil kunne hevde at veilederen er for lite konkret. Opplæringsloven inneholder store rom for skjønn. På slike felt, er det umulig å gi krystallklar veiledning. Selv opplevde jeg savnet av klar beskrivelse av inntaksprosedyren på videregående skole som den største mangelen.

Veilederen er uansett nettbasert, brukervennlig, lett tilgjengelig og god. Den er skrevet i et språk som bør være forståelig for de fleste foreldre. Det viktigste nå er at foreldre til elever som får spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp tar veilederen i bruk. Den er lagt ut på Utdanningsdirektoratets nettsider www.udir.dep.no

Velferdsteknologi

Vi minner om Samordningsrådets (SOR) konferanse «Mulighetenes verden – bedre livskvalitet med velferdsteknologi» som arrangeres i Oslo 27. og 28. oktober med påmeldingsfrist 1. oktober. Her retter arrangøren søkelyset på hvordan nyere teknologi også kan bedre tilværelsen for mennesker med utviklingshemning. Det står mer om konferansen på www.samordningsradet.no

Studier

AOF Telemark og Vestfolds 47 fagskolestudenter er nå ferdige med sine studier som er godkjente av Nasjonalt kompetansesenter for utenlandsk utdanning (NOKUT). De har gjennomført studier i «Helse, aldring og aktiv omsorg», «Ernæring i pleie- og omsorgstjenester», «Omsorg for mennesker med nevrologiske lidelser» og «Miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse/utviklingshemning».

Aktivitetshjelpemidler

1. juli ble den nye tilskuddsordningen for aktivitetshjelpemidler til funksjonshemmede over 26 år innført. Arbeids- og sosialdepartementet har nå sendt retningslinjene som skal gjelde for ordningen på høring.

- Ordningen vil gi flere personer over 26 år med funksjonsnedsettelse mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Regjeringen har tatt høyde for at det kan komme mange søknader det første året, sier arbeids- og sosialminister Robert Eriksson.

Arbeidet med å utforme retningslinjene for ordningen har foregått i en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Arbeids- og sosialdepartementet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Samarbeidsforumet for funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO).

Eidsberg

Eidsberg kommune i Østfold skal rive 36 kommunale utleieboliger for eldre innen 2020 og erstatte dem blant annet med nye leiligheter for personer med utviklingshemning. I følge Smaalenenes Avis bor det kun et fåtall eldre i boligene i dag, og halvparten av leilighetene skal rives allerede til neste år. Leder av hovedutvalget for helse- og velferd i Eidsberg, Per Herman Bodal, understreker at ingen som har bolig i dag, skal kastes ut.

Butikk

Buttons i to varianter:
Liten kr 3,- Stor kr 5,-

Tallerken (porselen)
kr 130,-

kr 100,- kr 150,-
Bøker om veien frem
til egen bolig

Handlevognsmynt og
nøkkelring kr 25,-

Hodeplagg
(Maxi-lue – kan brukes på
mange måter) kr 30,-

Svettebånd kr 25,-

Kursmappe kr 25,-

Handlenett kr 30,-

Pins kr 25,-

Klistremerker
6 merker per ark kr 6,-

Krus (porselen) kr 150,-

Refleksbånd kr 25,-

Pris per stk. kr 10,-
6 stk. kr 50,-

«Fokus på overganger mellom ulike skoleslag»

I heftet beskrives 12 overganger i skolesystemet, fra barnehage til arbeidsliv. Felles for alle eksemplene er at elevene, foreldrene og de involverte tjenesteyterne betrakter overgangen som vellykket. Alle elevene er inkludert i ordinær klasse, og de fleste har utviklings-hemming av varierende grad. Noen av elevene har store fysiske funksjonsnedsettelse i tillegg. Antall sider: 104

Pris kr. 150,-

Butikk

Alle kurshefter 35,- kr per hefte (bortsett fra "Pengene mine"). Porto kommer i tillegg.

Pengene mine
kr. 75,-

Fra foreldrehjem til
eget hjem

Kommunevalg

Stortingsval
(nynorsk)

NFU
– en organisasjon

Veilederhefte til
studieheftet "Aktiv i
egen organisasjon"

Aktiv i egen
organisasjon

NFUs
prinsipp-program

Vi og samfunnet
(nynorsk)

Tillitsvalgt i organi-
sasjonen NFU

Kursbevis kr. 10,-

Ledsagerhefte

Veileder til
kurslærer

Seksualitet
og samliv

Kroppen min
og følelsene mine

Bestill i dag

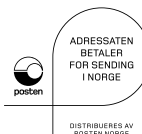
Bestilling _____

Navn _____

Adresse _____

Poststed _____

Du kan også bestille via telefon 22 39 60 50, e-postadresse post@nfunorge.org
eller bruk nettbutikken til NFU på www.nfunorge.org

DISTRIBUERES AV
POSTEN NORGE

Norsk Forbund
for Utviklingshemmede
Svarsending 1225
0090 Oslo

Ny søknadsfrist 1. november for søkere med funksjonshemming

Bli den du er!

40+ 28 = 68 plasser for elever
med- og uten utviklingshemming
som bor og går på skole sammen

LIKEVERD – INKLUDERING MANGFOLD – FELLESSKAP

Flere opplysninger og søknadsskjema på
www.pedermorset.no

Du finner oss på :
<https://www.facebook.com/pedermorset>

AKTIV

HJELPEMIDLER A/S

Aktiv strand og multivogn

Multivogn for bruk ved strand og i terreng. Utbyttbare akslinger med hurtigkopling. Kan leveres med ledsager trommelbrems. Bred aksling med drag eller med "fjellgeitløsning" med ett hjul, for ferdsel på stier eller i terreng Seter fra sbr 24 cm til 45 cm med 70 cm høy rygg

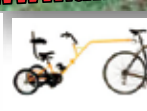
"Fjelltrekkset"
bred aksel
for ferdsel i
ulendt terreng

www.aktiv-hjelpemidler.no

Tlf: Geirr 98239850.

e mail: geirr@aktiv-hjelpemidler.no

Ortopedisk verksted i Nord

Vi produserer, reparerer og leverer:
Proteser *Ortoser *Fotsenger

- *Korsetter/Brokband
- *Skoinnlegg *Skotøy/ortopediske sko
- *Løplab/ganganalyse
- *Fysioterapi/Fysikalsk behandling

Aktiv Ortopedi AS

Avd. Tromsø...: Tlf. 77 60 00 22

Avd. Harstad...: Tlf. 77 00 57 00

Avd. Alta.....: Tlf. 77 60 00 22

Avd. Narvik...: Tlf. 77 00 57 00

Avd. Finnsnes: Tlf. 77 60 00 22

e-post: post@aktivortopedi.no

www.aktivortopedi.no

Jeg klarer meg fint

Memoplanner er en digital aktivitetskalender med påminnelsesfunksjon og mange muligheter.

Med Memoplanner vet jeg hva jeg skal gjøre og hvor god tid jeg har.

Memoplanner Mini er en forenklet utgave av Memoplanner, basert på et 8" nettbrett. Memoplanner Mini er lett å ta med for den som er på farten.

Les mer på vår hjemmeside
www.abilia.no

ABILIA AS Tel 37 14 94 50 | info@abilia.no | www.abilia.no

FRAMskolen på Vallersund Gård

vallersund.camphill.no/framskolen

**Et lærested for
unge voksne med
utviklingshemming**

Et folkehøgskolelignende tilbud for deg mellom 18 og 25 år som lever med utviklingshemming. Skolen vil bidra til å gi deg en god overgang fra livet i familie og skole, til et liv som voksen.

HUSK:
 Spill før tirsdag kl. 17.00
 og følg trekningen
kl. 18.30!

NY LEVERINGSFRIST

Fristen for å spille Extra er nå flyttet til tirsdag kl. 17.00

I tillegg kan du se fram til en roligere og mere oversiktlig trekning kl. 18.30 på NRK1.
 Husk Extra på tirsdag. Kanskje du blir en av mange glade vinnere!

OVERSKUDET GÅR TIL HELSEPROSJEKTER

EXTRA

Kontakt oss

Forbundsleder

Jens Petter Gitlesen

41 10 13 42

jpg@nfunorge.org

Nestleder

Bjug Ringstad

61 17 28 00 / 91 81 87 00

bjug@ringstad.no

Frid Oline Tellefsen Svineng

90 93 61 56

fotsvineng@hotmail.no

Eirik Dahl

95 08 03 27

eirik.dahl.61@gmail.com

Oscar Eide

56 14 31 58 / 90 04 91 10

oe@coastcenterbase.no

Anne Jorun Økland

53 41 64 84 / 41 50 02 53

annejorun35@hotmail.com

Lillian Sundsdal

37 16 41 37 / 48 05 00 55

lilliansu56@gmail.com

Nasjonalt

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede
Pb 8954 Youngstorget
0028 Oslo

Besøksadresse:
Youngstorget 2a, 7. etasje
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
post@nfunorge.org

www.nfunorge.org

Bankgiro: 8200.01.93417

Fylkeslagene

NFU Oslo Fylkeslag

c/o NFU

Postboks 8954 Youngstorget

0028 OSLO

22 39 60 51

oslofylkeslag@nfunorge.org

NFU Akershus Fylkeslag

v/Tove-Britt Henriksen

Ignavn. 131

1912 ENEBAKK

64 92 62 53/90 83 93 80

tovebritt@tusker.no

NFU Østfold regionlag

v/Anita Lyngmo

Skonnertveien 3

1659 TORP

Mob 994 37 643

anitalyng@hotmail.com

NFU Hedmark fylkeslag

v/Torill Vagstad

Dagfinn Grønsets vei 39

2707 ELVERUM

Mob 402 88 307

torill.vagstad@gmail.com

NFU Oppland Fylkeslag

v/Staale Stampeløkken

Hagehaugveien 2 A

2613 LILLEHAMMER

61 25 73 17/95 69 44 52

stastamp@gmail.com

NFU Buskerud Fylkeslag

v/Inger Tronrud

Øvre Nordbergsv. 2

3514 HØNEFOSS

32 12 52 54/92 22 72 75

itronru@online.no

NFU Vestfold Fylkeslag

Pb 14

3276 SVARSTAD

92 02 89 38

nfu.vf@online.no

NFU Telemark Fylkeslag

v/Olav Haugerud

Løkkebergveien 3

3946 Porsgrunn

35 55 90 69/90 63 65 08

olav.haug@hotmail.com

NFU Aust-Agder Fylkeslag

v/Anne-Lise Løite

Kobbervg. 1

4820 Froland

37 03 71 32/92 02 57 70

aafnfu@gmail.com

NFU Vest-Agder Fylkeslag

v/Jan G. Johannessen

Hannevik Terrasse 41

4613 KRISTIANSAND

38 03 00 14 / 91 79 41 76

jjohannessen@xstratanickel.no

NFU Rogaland Fylkeslag

Støperigt. 34

4014 STAVANGER

51 89 15 50

post@nfu-rogaland.no

NFU Hordaland Fylkeslag

v/Geir Tore Søreide

Havnahagen 19

5419 FITJAR

91 84 55 74

geir.t.soreide@haugnett.no

NFU Sogn og Fjordane

v/Bente Underthun

Furelia 21

6823 SANDANE

57 02 02 42/97 71 69 12

bente.underthun@eninvest.net

NFU Møre og Romsdal Fylkeslag

4017 Moa

6048 ÅLESUND

70 15 10 30 / 46 91 08 40

mrfylkeslag@nfunorge.org

NFU Sør-Trøndelag Fylkeslag

v/Frode Strømman

Njardarvollen 9

7032 TRONDHEIM

73 93 56 22 / 90 16 14 53

frostroe@online.no

NFU Nord-Trøndelag Fylkeslag

v/Snorre Ness

Postboks 183

7801 NAMSOS

74 21 23 08 / 90 51 69 66

snorre.ness@hint.no

NFU Nordland Fylkeslag

Postboks 843

8001 BODØ

75 52 40 48 / 91 72 47 08

nfu-nord@online.no

NFU Troms fylkeslag

v/Anne Mari Bakken

Dalnes

9475 BORKENES

Mob 916 98 512

anne.bakken@hih.no

NFU Finnmark fylkeslag

v/Sigrid Sandbu

Mostadfeltet

9925 SVANVIK

41 52 65 09

sigrid-su@hotmail.com

Verdensberømt DJ medlem av NFU

«Det er spesielt to saker jeg brenner for. Jeg har en lillesøster (21) som har Downs syndrom. Jeg er derfor veldig opptatt av rettighetene til utviklingshemmede. De skal ha en inkluderende og tilrettelagt skolehverdag, muligheter for jobb og en plass å bo ut fra egne ønsker og behov.

Kreftsaken er jeg også opptatt av. Søsteren min har hatt kreft, og nesten alle har jo et familiemedlem, en venn eller en bekjent som er rammet. Derfor føler jeg det naturlig og viktig å være medlem av organisasjonene Norsk Forbund for Utviklingshemmede og Ungdomsgruppen i Kreftforeningen. Jeg deltar på flere av deres arrangementer».

(Josef Bamba, 26, verdensberømt tromsøværinger og DJ i intervju med avisen iTromsø 3. august.)

*Josef Bamba er verdensberømt Dj – og medlem av NFU.
(Foto: Tom Benjaminsen/avisen iTromsø)*

ADVOKATFIRMAET

HESTENES OG DRAMER Son AS

www.hestenesdramer.no

Vi har bred erfaring i saker som gjelder utviklingshemmede:

- omsorgstjenester (praktisk bistand, BPA, støttekontakt, omsorgslønn, avlastning, "tvangsflytting")
- helsetjenester
- trygdeytelser (grunnstønad, hjelpestønad, uførepensjon, stønad til bil)
- barnehage og skole (spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning)
- vergemål, arv og testament, erstatning, arbeid og dagtilbud

Vi tar oppdrag over hele landet. Ta gjerne kontakt! Ingen kostnader før vi eventuelt har avtalt oppdrag.

Advokat Kristin Kramås

kristin.kramaas@hestenesdramer.no
tlf: 481 65 111

Advokat Petter Kramås

petter.kramaas@hestenesdramer.no
tlf: 901 37 450

